

АНЕКС

**ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
(школска, 2024/25. година)**

Садржај:

- Глобални план рада ЗА Српски језик – 6.разред
- Глобални план рада за 2.разред
- Глобални план рада за Цртање, сликање и вајање – 5.разред
- Глобални план рада за СНА - Вредности и врлине као животни компас I и II (од 5.до 8.разреда)
- Глобални план рада за СНА – Уметност - 7.разред

ОШ „БОРЉЕ КРСТИЋ“

**БЕОГРАД
КЊИЖЕВНОСТ**

ПРЕДМЕТ:

СРПСКИ ЈЕЗИК И

РАЗРЕД: ШЕСТИ

ГОДИШЊИ ПЛАН ОБРАЗОВНО НАСТАВНОГ РАДА

ШКОЛСКА ГОДИНА: 2024/2025.

1. ЦИЉ

Циљ учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имажинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

2. ИСХОДИ

Програм српског језика и књижевности заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз све три предметне области овог предмета.

Област / тема / модул: КЊИЖЕВНОСТ

По завршетку шестог разреда ученик ће бити у стању да:

- повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита;
- чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;
- одреди род књижевног дела и књижевну врсту;
- прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера;

- разликује ауторску приповетку од романа;
- анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима);
- уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;
- разликује заплет и расплет као етапе драмске радње;
- разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;
- разликује облике казивања;
- увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;
- одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;
- анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;
- анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;
- уочава хумор у књижевном делу;
- разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона;
- илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину;
- препоручи књижевно дело уз кратко образложење;
- упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;

Област / тема / модул: ЈЕЗИК

По завршетку шестог разреда ученик ће бити у стању да:

- повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
- препозна делове речи у вези са њиховим грађењем;
- разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора;
- разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму;
- одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик;
- препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом;
- разликује реченице по комуникативној функцији;
- доследно примењује правописну норму;
- користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;

Област / тема / модул: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

По завршетку шестог разреда ученик ће бити у стању да:

- употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типova текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање;
- разликује и гради аугментативе и деминутиве;
- саставља обавештење, вест и кратак извештај;
- разуме основна значења књижевног и неуметничког текста;
- проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту;
- драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста;
- говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму;
- изражајно чита обрађене књижевне текстове.

3. МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- комуникативна компетенција,
- компетенција за учење,
- компетенција за сарадњу,
- естетичка компетенција,
- дигитална компетенција,
- рад са подацима и информацијама,
- решавање проблема.

4. ИНОВАЦИЈЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ НАСТАВЕ

- Учествовање наставника на семинарима Друштва за српски језик и књижевност Србије („Зимски републички семинар“ и „Ка савременој настави српског језика и књижевности II“), као и на другим стручним семинарима у току школске године;
- коришћење електронских уџбеника и других наставних средстава;
- коришћење савремене технологије (видео-бим, паметна табла и сл.).
- организовање и реализовање интердисциплинарне наставе и угледних часова;
- активно учествовање у раду Стручног већа сродних предмета и Актива наставника српског језика на подручју Чукарице.

4. ПИСМЕНИ И КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ, ВЕЖБЕ, ТЕСТОВИ

Обавезна четири школска писмена задатка - по два у сваком полугодишту (по један час за израду, колективни исправак и индивидуални исправак писменог задатка).

Предвиђен је иницијални тест, четири контролне вежбе и годишњи тест. За проверу правописа наставник ће уводити правописне вежбе и диктате по потреби.

5. ДОМАЋИ ЗАДАЦИ

Осам домаћих писаних задатака и њихова анализа на часу.

6. ЕКСКУРЗИЈЕ, ИЗЛЕТИ, ПОСЕТЕ

На планираној екскурзији посетити завичајне културноисторијске споменике и одржати пригодне часове. Посета позоришту једном у току полугодишта.

7. КОРИШЋЕЊЕ УЏБЕНИКА, ПРИРУЧНИКА, РАДНИХ СВЕЗАКА, ТЕСТОВА И ДРУГЕ ЛИТЕРАТУРЕ

Уџбенички комплет за српски језик и књижевност у шестом разреду основне школе, у издању Издавачке куће Klett:

- Читанка за 6. разред основне школе „Извор“ – Зона Мркаљ, Зорица Несторовић
- Граматика за 6. разред основне школе – Весна Ломпар
- Радна свеска за 6. разред основне школе – Зона Мркаљ, Зорица Несторовић, Весна Ломпар

Приручници, тестови и друга литература:

- Драматизација у настави – Зоран Грушановић
- Српски језик 6, наставни листови уз граматику српског језика, Весна Ломпар, Славка Јовановић
- „Методичка слагалица 6“ (Приручник за наставнике) – Зона Мркаљ
- Правопис српског језика (школско издање) – др Милорад Дешић

8. НАСТАВНА СРЕДСТВА

Звучна читанка, компјутер, видео-бим, панои и др.

9. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Корелација са историјом, географијом, физиком, страним језицима, музичком и ликовном културом верском наставом, грађанским васпитањем и другим наставним предметима.

ОРИЈЕНТАЦИОНИ РАСПОРЕД НАСТАВНОГ ГРАДИВА ЗА VI РАЗРЕД

Програм предмета *Српски језик и књижевност* чине три предметне области: Књижевност, Језик и Језичка култура. Дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Књижевност – 57 часова, Језик – 51 час, Књижевност и језик – 4 часа, Језичка култура – 32 часа. Укупан број часова на годишњем нивоу износи 144 часа. Све три области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

	Наставна јединица	Тип часа
1.	Уводни час	уводни час
2.	Обнављање градива из петог разреда	утврђивање
3.	Стеван Раичковић: „Хвала сунцу, земљи, трави“ Основни појмови из метрике (версификације)	обрада
4.	Иницијални тест	провера
5.	Анализа иницијалног теста	утврђивање
6.	Добрица Ерић: „Чудесни свитац“	обрада
7.	Мирослав Антић: „Плава звезда“	обрада
8.	Изражајно читање и рецитовање обрађених песама	утврђивање
9.	Како настаје глас – говорни органи Подела гласова: самогласници, прави сугласници и сонанти.	обрада
10.	Подела сугласника по звучности и по месту настанка	обрада
11.	Подела сугласника по звучности и по месту настанка	утврђивање
12.	Подела речи на слоге; слоготворно Р; растављање речи на крају реда (основна правила)	обрада
13.	Подела гласова	систематизација
14.	Домаћа лектира: Бранислав Нушић: „Аутобиографија“	обрада
15.	Домаћа лектира: Бранислав Нушић: „Аутобиографија“	утврђивање
16.	Исидора Секулић: „Буре“	обрада
17.	Бранко Ћопић: „Чудесна справа“	обрада
18.	Никола Тесла: „Моји изуми“ (одломак)	обрада
19.	Анализа домаћег задатка (1): Мој измишљени свет / Чудесна справа / Мој проналазак	утврђивање
20.	Припрема за Први писмени задатак (структура рада; издвајање пасуса)	утврђивање
21.	Израда првог писменог задатка	провера знања
22.	Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи	обрада
23.	Саставни делови твореница (творбене основе, префикси, суфикси)	обрада
24.	Исправка првог писменог задатка	вежбање
25.	Исправка првог писменог задатка	утврђивање
26.	Саставни делови твореница (корен, творбене основе, префикси, суфикси)	утврђивање
27.	Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом, суфиксима и префиксима	обнављање

28.	Припрема за контролни задатак – гласови и грађење речи	вежбање
29.	Контролни задатак: Гласови и грађење речи	провера
30.	Анализа контролног задатка	утврђивање
31.	Гласовне промене: непостојано А и промена Л у О	обрада
32.	Гласовне промене: непостојано А и промена Л у О	вежбање
33.	Гласовне промене: палатализација	обрада
34.	Гласовне промене: сибиларизација	обрада
35.	Гласовне промене: палатализација и сибиларизација	вежбање
36.	Гласовне промене: јотовање	обрада
37.	Гласовне промене: једначење сугласника по звучности	обрада
38.	Гласовне промене: једначење сугласника по месту изговора	обрада
39.	Гласовне промене: Губљење сугласника	обрада
40.	Гласовне промене	систематизација
41.	Правописна решења у вези са гласовним променама	утврђивање
42.	Контролни задатак: гласовне промене	провера знања
43.	Анализа контролног задатка	утврђивање
44.	Домаћа лектира: Весна Алексић, „Каљави коњ“ („Прича о богињи Лади – Звездана вода“, „Прича о богу Сварогу – Небески ковач“, „Прича о богу Стрибору – Сеченско светло“)	обрада
45.	Домаћа лектира: Весна Алексић, „Каљави коњ“ („Прича о богињи Лади – Звездана вода“, „Прича о богу Сварогу – Небески ковач“, „Прича о богу Стрибору – Сеченско светло“)	утврђивање
46.	Анализа домаћег задатка (2): У постојбини Старих Словена	утврђивање
47.	Јован Дучић: „Село“	обрада
48.	Вељко Петровић: „Ратар“	обрада
49.	Алекса Шантић: „О, класје моје“	обрада
50.	Разумевање прочитаног	утврђивање
51.	Припрема за други писмени задатак Анализа домаћег задатка (3): Разумевање прочитаног текста	утврђивање
52.	Израда другог писменог задатка	провера знања
53.	Личне именичке заменице	обнављање
54.	Исправка другог писменог задатка	утврђивање
55.	Исправка другог писменог задатка	утврђивање
56.	Именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне)	обрада
57.	Придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице <i>свој</i>) и показне	обрада
58.	Придевске заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне)	обрада
59.	Правопис: Писање одричних заменица са предлозима и заменице ВАШ великим словом	обрада
60.	Заменице	систематизација
61.	Контролни задатак	провера знања
62.	Анализа контролног задатка	вежбање
63.	Иво Андрић: „Аска и вук“	обрада
64.	Иво Андрић: „Аска и вук“	утврђивање
65.	Стилске фигуре: рад на тексту „Аска и вук“	обнављање
66.	Говорна вежба: Разговор о прочитаним књигама (Приказивање дневника читања)	утврђивање
67.	Шта смо научили из књижевности у првом полугодишту	систематизација
68.	Домаћа лектира: Обредне лирске народне песме	обрада
69.	Домаћа лектира: Обредне лирске народне песме	утврђивање
70.	Вук Стефановић Караџић: „Живот и обичаји народа српскога“ (избор)	обрада
71.	Војислав Илић: „Свети Сава“	обрада

72.	Десанка Максимовић: „Грачаница“	обрада
73.	Говорна вежба: Описивање унутрашњег и спољашњег простора	говорна вежба
74.	Анализа домаћег задатка (4): Зашто (не) волим зиму	утврђивање
75.	Домаћа лектира: Бранко Ћопић: „Орлови рано лете“	обрада
76.	Домаћа лектира: Бранко Ћопић: „Орлови рано лете“	утврђивање
77.	Милован Данојлић: „Овај дечак зове се Пепо Крста“	обрада
78.	Антон Павлович Чехов: „Вањка“	обрада
79.	Глаголи: граматичке категорије; инфинитивна и презентска основа	обнављање
80.	Глаголи: помоћни глаголи ЈЕСАМ, БИТИ, ХТЕТИ; глаголска времена (презент, перфекат, футур први)	обнављање
81.	Аорист	обрада
82.	Имперфекат (на нивоу препознавања); имперфекат глагола БИТИ	обрада
83.	Плусквамперфекат	обрада
84.	Глаголска времена	утврђивање
85.	Домаћа лектира: Епске народне песме о косовском боју: „Комади од различнијех косовскијех пјесама (одломци)“	обрада
86.	Домаћа лектира: Епске народне песме о косовском боју: „Цар Лазар и царица Милица“	обрада
87.	Домаћа лектира: Епске народне песме о косовском боју: „Смрт Мајке Југовића“	обрада
88.	Домаћа лектира: Епске народне песме о косовском боју: „Косовка Девојка“	обрада
89.	Анализа домаћег задатка (5): Јунакиње народних песама тематског круга о косовском боју	утврђивање
90.	Ђура Јакшић: „Вече“	обрада
91.	Коришћење књижевноуметничког текста у настави граматике	вежбање
92.	Домаћа лектира: Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор): „Марко Краљевић и вила“	обрада
93.	Народна епска песма: „Марко Краљевић укида свадбарину“	обрада
94.	Народна епска песма: „Марко Краљевић и Муса Кесеџија“	обрада
95.	Вук Стефановић Караџић: Народно предање о Марку Краљевићу	обрада
96.	Анализа домаћег задатка (6): Мало ли је такијех јунака	утврђивање
97.	Припрема за израду трећег писменог задатка	утврђивање
98.	Израда Трећег школског писменог задатка	провера знања
99.	Светлана Велмар-Јанковић: „Сирото ждребе“	обрада
100.	Светлана Велмар-Јанковић: „Сирото ждребе“	утврђивање
101.	Исправка Трећег писменог задатка	утврђивање
102.	Исправка Трећег писменог задатка	утврђивање
103.	Петар Кочић: „Јаблан“	обрада
104.	Сергеј Јесењин: „Песма о керуши“	обрада
105.	Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка)	вежбање
106.	Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима)	обнављање
107.	Правописна решења у вези са писањем глаголских облика	вежбање
108.	Реченица: главни реченични чланови	обнављање
109.	Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне, узвичне реченице	обрада
110.	Независне предикатске реченице	утврђивање
111.	Припрема за контролни задатак: глаголски облици и реченице	вежбање
112.	Контролни задатак: глаголски облици и реченице	провера знања
113.	Анализа контролног задатка	утврђивање
114.	Вилијем Саројан: „Лето лепог белца“ (одломак)	обрада
115.	Реј Бредбери: „Маслачково вино“	обрада

116.	Домаћа лектира, Анђела Нанети: „Мој дека је био трешња“	обрада
117.	Домаћа лектира, Анђела Нанети: „Мој дека је био трешња“ Облици казивања у књижевноуметничком тексту	утврђивање
118.	Коста Трифковић: „Избирачица“ (одломак)	обрада
119.	Драмске врсте: комедија – основне одлике	обрада
120.	Миодраг Станисављевић: „И ми трку за коња имамо“	обрада
121.	Анализа домаћег задатка (7): Изокренута прича	утврђивање
122.	Бранислав Нушић: „Аналфабета“	обрада
123.	Уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору	утврђивање
124.	Стилске вежбе	вежбање
125.	Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе	вежбање
126.	Правописни диктат	утврђивање
127.	Припрема за Четврти писмени задатак	утврђивање
128.	Израда Четвртог писменог задатка	провера знања
129.	Уочавање разлике између дугих и кратких акцената	обрада
130.	Уочавање разлике између дугих и кратких акцената	утврђивање
131.	Исправка Четвртог писменог задатка	утврђивање
132.	Исправка Четвртог писменог задатка	утврђивање
133.	Вежбе за правилан изговор, артикулацију гласова. Уочавање јачине, висине и дужине гласова, акцента речи, темпа, ритма, реченичне интонације и пауза.	утврђивање
134.	Домаћа лектира: Ференц Молнар, „Дечаци Павлове улице“	обрада
135.	Домаћа лектира: Ференц Молнар, „Дечаци Павлове улице“	утврђивање
136.	Анализа домаћег задатка (8): Мој најбољи друг / Моја најбоља другарица	утврђивање
137.	Шта смо научили из књижевности у 6. разреду	систематизација
138.	Књижевнотеоријски појмови	утврђивање
139.	Израда теста за самооцењивање ученика из књижевности	утврђивање
140.	Завршни тест из књижевности	провера знања
141.	Анализа завршног теста из књижевности	утврђивање
142.	Јасминка Петровић: „Ово је најстрашнији дан у мом животу“	обрада
143.	Јасминка Петровић: „Ово је најстрашнији дан у мом животу“	обрада
144.	Списак лектире за 7. разред; упутство за вођење дневника читања током лета	завршни час

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ДРУГИ РАЗРЕД

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
Српски језик	5	180

Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Наставни предмет: **СРПСКИ ЈЕЗИК**
 разред: **други**

РЕ Д. БР.	ОБЛАСТ/Т ЕМА	МЕСЕЦ										ОБР АДА	УТВР ЂИВАЊЕ	СИС ТЕМ АТИЗА ЦИ ЈА	ПРОВЕ РА	УКУПН О
		I X	X	X I	X II	I	I I	II I	I V	V	V I					
1.	КЊИЖЕВНОСТ	9	8	3	3	5	9	4	5	8	4	43	16	1	1	61
2.	ЈЕЗИК Грамматика, правопис и ортографија	1 1	1 2	5	/	3	9	4	/	5	3	25	11	7	9	52
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1	3	1 1	1 4	1	1	1 3	1 3	7	3	23	43	-	1	67
УКУПНО		2 1	2 3	1 9	2 0	9	1 9	2 1	1 8	2 0	1 0	91	70	8	11	180

НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
I КЊИЖЕВНОСТ	– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу; – уочи стихове који се римују; – објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; – износи своје мишљење о тексту;	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације (усмена и писана комуникација, изражавање одређеног садржаја, уважавање саговорника, изражавање ставова, осећања и вредности на позитиван и аргументован начин) – култура дијалога – рад са подацима и информацијама – вештина сарадње – дигитална компетенција – решавање проблема – знање и критичко разумевање
II ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	– разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу; – поштује и примењује основна правописна правила;	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – култура дијалога – рад са подацима и информацијама – вештина сарадње – дигитална компетенција – решавање проблема – знање и критичко разумевање
III ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– влада основном техником читања и писања латиничког текста; – пронађе експлицитно исказане информације у једноставном	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – култура дијалога

	тексту (линеарном и нелинеарном); – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст; чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове.	– рад са подацима и информацијама – вештина сарадње – дигитална компетенција – решавање проблема – знање и критичко разумевање
--	---	---

ЛИТЕРАТУРА

УЏБЕНИЦИ, НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. Цветановић, Зорица и Килибарда, Даница и Станишић, Александра. *Читанка са основама језичке писмености за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ школство, 2019.
2. Цветановић, Зорица и Килибарда, Даница и Станишић, Александра. *Радна свеска уз читанку за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ школство, 2019.
3. Цветановић, Зорица и Килибарда, Даница и Станишић, Александра. *Латиница за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ школство, 2019.

МЕТОДИЧКА ЛИТЕРАТУРА

1. Милатовић, Вук. *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*. Приредиле З. Цветановић, В. Јанићијевић, В. Мићић. Београд: Учитељски факултет, 2011.
2. Смиљковић, Стана и Милинковић, Миомир. *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Учитељски факултет, 2008.
3. Цветановић, Владимир. *Самостални и стваралачки рад у настави српског језика*. Borex, 1996.

Област/тема	Садржаји	Време реализације	Број часова по теми			Стандарди постигнућа			Међупредметна повезаност
			Обрада	Остао	Укупно	Основни	Средњи	Напредни	
I	– Поезија		43	18	61	1CJ	1CJ	1CJ	свет око нас
	– Проза					.1.2	.2.2	.3.2	
	– Драмски текстови					.4.	.1.	.2.	ликовна култура
	– Популарни и информативни текстови					1CJ	1CJ	1CJ	
	– Домаћа лектира					.1.2	.2.2	.3.2	
	– Књижевни појмови:					.5.	.2.	.7.	музичка култура
	• стих, строфа, рима;					1CJ	1CJ	1CJ	
	• народна успаванка;					.1.2	.2.2	.3.5	физичко васпитање
	• басна;					.6.	.4.	.1.	
	• бајка;					1CJ	1CJ		грађанско васпитање
	• тема, место и време збивања, редослед догађаја;					.1.5	.2.2		
	• главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци);					1CJ	1CJ		математика
	• лица у драмском тексту за децу.					.1.5	.2.5		
	– Народна песма: <i>Давам певам што истина није / Мишија моба</i>	XII	1		1				
	– Народна песма: <i>Мајка Јова у ружји</i>	I	1		1				

I	П О Е З И Ј А	родила / Санак иде низ улицу							
		– Јован Јовановић Змај: <i>Пролећница/Хвала</i>	III IV	1	1	2			
		– Војислав Илић: <i>Први снег</i>	XII	1		1			
		– Бранко Ћопић: <i>Огласи „Шумских новина” (одломци), Болесник на три спрата</i>	XII	1 1	1 1	4			
		– Душан Радовић: <i>Лепо је све што је мало, Мама</i>	I III	1 1		3			
		– Драган Лукић: <i>Школа, Равнотежа</i>	IX	1 1	1	3			
		– Мирослав Антић: <i>Тајна</i>	IX	1	1	2			
		– Душко Трифуновић: <i>Два јарца</i>	IV	1	1	2			
		– Григор Витез: <i>Дохвати ми, тата, мјесец</i>	X	1		1			
		– Александар Сергејевич Пушкин: <i>Бајка о рибару и рибици (читање у наставцима)</i>	X	2		2			
	П Р	– Народна прича: <i>Свети Сава, отац и син / Свети Сава и отац и мати са малим дететом</i>	I	1		1			
		– Народна прича: <i>Седам прUTOва</i>	I	1	1	2			
		– Народна басна: <i>Бик и зец / Коњ и магарац</i>	VI	1		1			
		– Доситеј Обрадовић: <i>Пас и</i>	XI	1		1			

О З А	његова сенка / Коњ и магаре								
	– Десанка Максимовић: <i>Бајка о лабуду</i>	XI	1	1	2				
	– Гроздана Олујић: <i>Шаренорепа</i>	XI	1	1	2				
	– Градимир Стојковић: <i>Деда Милоје</i>	III	1		1				
	– Мирјана Стефановић: <i>Златне рибице не праве штету</i>	X	1	1	2				
	– Ђани Родари: <i>Кад дедица не зна да прича приче</i>	X	1		1				
	– Су Ју Ђин: <i>Свитац тражи пријатеља</i>	XI	1	1	2				
	– Феликс Салтен: <i>Бамби</i> (одломак по избору)	V VI	2		2				
Д Р А М А	– Александар Поповић: <i>Два писма</i>	IX	1	1	2				
	– Ана Миловановић: <i>Слатка математика</i>	IX	1	1	2				
	– Гвидо Тартаља: <i>Оцене</i>	IX	1	1	2				
	– Тоде Николетић: <i>Шума живот значи</i>	V	1	1	2				
	– Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе – Доситеј Обрадовић (баснописац), Никола Тесла (приче из детињства),	X XII	1 1		2				

I	Т О В И	знаменита завичајна личност и др.							
	Д О М А	– Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице, разбрајалице)	X	1	1	2			
	Ћ А	– Ханс Кристијан Андерсен: <i>Принцеца на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама</i>	XI	1	1	2			
	Л Е К Т И Р А	– Десанка Максимовић: <i>Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском дну, Бајка о треињи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика- Мраз, Божић- батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи-палчићи, Кћи вилиног коњица</i> (три бајке по избору ученика)	V	2		2			
		– Љубивоје Ршумовић, избор из збирке песама <i>Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара, Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете,</i>	XII	2		2			

		<i>Вуче вуче бубо лења, Вук и овца)</i>							
		– Драгомир Ђорђевић, избор песама (<i>Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту, Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик</i>)	IV	2		2			
		– Избор из кратких прича за децу: Бранко Стевановић, <i>Прича из ормана,</i> Весна Видојевић Гајевић, <i>Бркљача,</i> Дејан Алексић, <i>Једном је један дечко зевнуо</i>	VI	2		2			

III	– Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања – План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања – План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање – Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица – Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета – Сценско приказивање драмског/драматизованог текста	током школске године	23	44	67	1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ 0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.7.			свет око нас ликовна култура музичка култура физичко васпитање грађанско васпитање математика
						1CJ .1.2 .1.	1CJ .2.3 .1.	1CJ .3.3 .1.	
						1CJ .1.3 .4.	1CJ .2.3 .2.	1CJ .3.4 .4.	
						1CJ .1.3 .7.	1CJ .2.3 .3.		
						1CJ .1.3 .8.	1CJ .2.3 .6.		
						1CJ .1.4 .4.	1CJ .2.3 .7.		
							1CJ .2.3 .8.		
							1CJ .2.4 .8.		
УКУПНО ЧАСОВА			91	89	180				

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
Математика	5	180

Циљ наставе математике јесте да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Наставни предмет: МАТЕМАТИКА
Разред: други

РЕ Д. БР.	ОБЛАСТ/ ТЕМА	МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИ ВАЊЕ	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА	ПРОВЕРА	УКУПНО
		I X	X	X I	X I I	I	I I	I I I	I V	V	V I					
1.	БРОЈЕВИ	21	2	14	10	9	19	21	18	20	10	57	65	14	8	144
2.	ГЕОМЕТРИЈА	-	8	5	10	-	-	-	-	-	-	8	11	1	3	23
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6	1	1	13
УКУПНО		21	23	19	20	9	19	21	18	20	10	70	82	16	12	180

НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
I БРОЈЕВИ	– одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; – примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; - израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; - одреди делове (облика $\frac{1}{n}$) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад с подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву
II ГЕОМЕТРИЈА	– разликује дуж, полуправу и праву;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација

	– одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; - нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; - уочи симетричне фигуре; – допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;	– рад с подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву
III МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине; – чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставним ситуацијама.	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад с подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву

ЛИТЕРАТУРА

УЏБЕНИЦИ, НАСТАВНИ ЛИСТОВИ:

1. С. Маричић, Д. Ђуровић, *Уџбеник за други разред основне школе*, БИГЗ школство, 2019.
2. С. Маричић, Д. Ђуровић, *Радна свеска – први део*, БИГЗ школство, 2019.
3. С. Маричић, Д. Ђуровић, *Радна свеска – други део*, БИГЗ школство, 2019.

МЕТОДИЧКА ЛИТЕРАТУРА

1. *Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања*. Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, бр. 88/17 и 27/18– др. Закон.
2. *Стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања и васпитања* (2011). Национални просветни савет, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.
3. *Препоруке за планирање образовно–васпитног рада у складу са новим програмима наставе и учења за основно васпитање и образовање* (2018). Број: 122/2018. Завод за вредновање васпитања и образовања.
4. М. Дејић и М. Ерегић, *Методика наставе математике*, 2010, Учитељски факултет, Београд

Област /тема	САДРЖАЈИ	Број часова по теми					Стандарди постигнућа			Међупредметна повезаност
		О	У	С	П	Ук уп но	Осн овн и	Сре дњи	Нап ред ни	

ГЕОМЕТРИЈА	Први део – Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија – Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула Други део – Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи – Симетричне фигуре – Подударност фигура (интуитивно)	8	1 1	1	3	23		1М А.2. 2.1. 1М А.2. 2.2.		српски језик свет око нас ликовна култура музичка култура физичко васпитање грађанско васпитање дигитални свет
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	– Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут)	5	6	1	1	13	1М А.1. 4.4.	1М А.2. 2.2. 1М А.2. 4.2.		српски језик свет око нас ликовна култура музичка култура физичко васпитање грађанско васпитање дигитални свет
УКУПНО ЧАСОВА		70	82	16	12	180				

О – обрада, У – утврђивање, С – систематизација, П – провера

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
СВЕТ ОКО НАС	2	72

Циљ наставе света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Наставни предмет: СВЕТ ОКО НАС
разред: други

РЕ Д. БР .	ОБЛАСТ/ТЕ МА	МЕСЕЦ										ОБР АДА	УТВР ЂИВ АЊЕ	СИС ТЕМ АТИЗ АЦИЈ А	ПРОВЕ РА	УКУПН О
		I X	X	X I	X I I	I	I I	I I I	I V	V	V I					
1.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ДРУГИ И ЈА	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1	1	6
2.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	3	-	-	3	1	-	-	-	-	-	5	2	-	-	7
3.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ЧОВЕК СТВАРА	-	-	-	-	3	5	1	-	-	-	5	2	1	1	9

4.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦ ИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	-	4	8	3	-	2	-	-	-	-	9	4	2	2	17
5.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / РАЗНОВРСН ОСТ ПРИРОДЕ	3	1	-	2	-	1	7	7	8	4	20	8	3	2	33
УКУПНО		8	9	8	8	4	8	8	7	8	4	42	17	7	6	72

НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
I НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ДРУГИ И ЈА	– идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; – оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; – се понаша тако да уважава различитости других људи; – прихвати последице када прекрши правила понашања групе; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини – естетичка компетенција

II НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	– препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – одреди тип насеља на основу његових карактеристика; – повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – одржава личну хигијену: руку, зуба и чулних органа; – примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; – безбедно поступа пре и током временских непогода;	– предузимљивост и оријентација ка предузетништву
III НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ЧОВЕК СТВАРА	– истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; – одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – пронађе нову намену коришћеним предметима; – именује занимања људи у свом насељу са околином;	
IV НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	– наводи примере различитих облика кретања у окружењу; – одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; – измери растојање које тело пређе током свог кретања; – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе / карактеристичних објеката; – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице;	

	сат, дан, седмицу, месец, годину; – забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена;	
V НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	– разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; – разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; – штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; – разврста отпад на предвиђена места; – негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; – повеже промене у природи и активности људи са годишњим добрима; – изведе једноставне огледе пратећи упутства;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	– повеже резултате рада са уложеним трудом.	
--	---	--

ЛИТЕРАТУРА

ПРАВИЛНИЦИ, УЏБЕНИЦИ, НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. Благданић, С., Ковачевић, З., Јовић, С. (2018), *Свет око нас, уџбеник за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ
2. Благданић, С., Јовић, С., Ковачевић, З. (2018), *Свет око нас, радна свеска за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ

МЕТОДИЧКА ЛИТЕРАТУРА

- 1.Благданић, С., Банђур, В. (2018). *Методика наставе природе и друштва*, Београд: БИГЗ, Учитељски факултет
- 2.Лазаревић, Ж. и Банђур, В. (2001): *Методика наставе природе и друштва*, Јагодина: Учитељски факултет, Београд: Учитељски факултет
- 3.Група аутора (2004): *Предавање наука у школи*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства

Област/тема	САДРЖАЈИ	Број часова по теми					Стандарди постигнућа			Међу предметна повезаност
		О	У	С	П	Укупно	Основни	Средњи	Напредни	
Насеље са околином / Други и ја	– Групе људи: родбина, (ван) школска заједница, становници насеља – Права и обавезе чланова група – Однос потреба и жеља – Правила понашања појединаца и група – Породични, школски и празници насеља	3	1	1	1	6	1ПД. 1.5.1 1ПД. 1.5.2 .	1ПД. 2.5.1 . 1ПД. 2.5.2 .	1ПД. 3.5.1 .1ПД .3.5.2.	српски језик ликовна култура музичка култура математика физичко и здравствено

Насеље са околином / Култура живљења	– Символи Републике Србије: грб, застава и химна	5	2	-	-	7	1ПД. 1.5.4 .		васпитање дигитални свет
	– Типови насеља: село, град						1ПД. 1.5.5 .		
	– Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroка, боравак у природи и физичка активност						1ПД. 1.6.2 .		
	– Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства)						1ПД. 1.6.3 .		
	– Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза)								
	– Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз)								
	– Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору								

Насеље са околином / Човек ствара	– Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада – Еластичност материјала – Својства материјала одређују њихову употребу – Нова намена предмета направљених од различитих материјала – Занимања људи у граду и селу	5	2	1	1	9	1ПД. 1.3.4 . 1ПД. 1.3.5 .			српски језик ликов на култур а музич ка мулту ра матем атика физич ко и здравс твено васпит ање
-----------------------------------	--	---	---	---	---	---	--	--	--	--

[illegible]

Насеље са околином / Разноврсност природе	– Релјеф и облици релјефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице;	2 0	8	3	2	33	1ПД. 1.1.1 .	1ПД. 2.1.1 .	1ПД. 1.1.1 .	српски језик
	– Релјеф у насељу и околини;						1ПД. 1.1.2 .	1ПД. 2.1.2 .	1ПД. 1.1.2 .	ликов на култур а
	– Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала);						1ПД. 1.1.3 .	1ПД. 2.1.3 .	1ПД. 1.1.3 .	музич ка мулту ра
	– Површинске воде у насељу и околини;						1ПД. 1.1.4 .	1ПД. 2.1.4 .	1ПД. 1.1.4 .	матем атика
	– Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства);						1ПД. 1.1.5 .	1ПД. 2.2.3 .	1ПД. 1.1.5 .	физич ко и здравс твено васпит ање
	– Функције (улога) делова тела живих бића;						1ПД. 1.2.3 .	1ПД. 2.2.4 .	1ПД. 1.2.3 .	
	– Разноврсност биљака у окружењу (зељасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске);						1ПД. 1.3.1 .	1ПД. 2.6.1 .	1ПД. 1.3.1 .	дигита лни свет
	– Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи);						1ПД. 1.3.2 .		1ПД. 1.3.2 .	
	– Значај биљака и животиња за човека;						1ПД. 1.6.1 .		1ПД. 1.6.1 .	
	– Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама);									
– Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот;										

1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	1				1	2		1		1	1	-	5	6
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ														
2. 1.	ходање и трчање	9	3					5	1		2	8	-	12	20
2. 2.	скакања и прескакања						1	5				3	-	3	6
2. 3.	бацања и хватања								7	8	3	9	-	9	18
2. 4.	пузања,вишења,упори и пењања		6									4	-	2	6
2. 5.	вежбе на тлу			1	7	2						5	1	4	10
2. 6.	вежбе равнотеже					6	3					5	1	3	9
2. 7.	вежбе са реквизитима			4	5							5	1	3	9
2. 8.	плес и ритмика		2	6								5	-	3	8
2. 9.	полигони			1				1			2	-	-	4	4
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА														
3. 1.	култура вежбања и играња	1	2							1		4	-	-	4
3. 2.	здравствено васпитање	2						2	3		1	6	-	2	8
Укупно:		13	13	12	12	9	6	13	12	9	9	55	3	50	108

ОБЛАСТ-ТЕМЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ	ИСХОДИ
1.ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	- одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за учење - решавање проблема - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција -одговоран однос према околини		-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изведе вежбе,разноврсна природна и изведена кретања; -комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; -одржава ранотежу у различитим кретањима; -разликује правилно од неправилног држања тела; -примењује правилну технику дисања приликом вежбања.
2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	- одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за учење - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција -одговоран однос према околини		-комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; -одржава ранотежу у различитим кретањима; -разликује правилно од неправилног држања тела; -примењује правилну технику дисања приликом вежбања;

			-изведе кретања вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - игра дечији и народни плес; -користи нову терминологију вежбања; -поштује правила понашања на просторима за вежбање; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима и реквизитима у просторима за вежбање.
3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	- одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за учење - решавање проблема - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетичка компетенција - предузимљивост и оријентација ка предузетништву -одговоран однос према околини		- поштује правила игре; навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; -уочава улогу делова тела у вежбању; - уочи промене у расту код себе и других; - препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - наведе врсте намирница у исхрани;

			- препознаје везу вежбања и уноса воде; - повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује успех у вежбању;
--	--	--	--

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Литература:

1. Небојша Цветковић, *Буди прав - бићеш здрав*
2. *Оријентациони распоред васпитно-образовног рада са дидактичко-методичким упутством за II разред основне школе*, Учитељски факултет, Центар за усавршавање руководиоца у образовању, Београд, 1995
3. Јелена Јовановић, Дарко Марковић, Марко Пејовић: Буквар толеранције, „Сад знам да је различито исто вредно“, Београд, 2003

НАПОМЕНЕ (појмови који се користе у настави)

ТИП ЧАСА: *обрада, утврђивање, систематизација, проверавање* (укључује и оцењивање) и *комбиновани* (одређује се према активности која преовлађује на часу).

ОБЛИК РАДА: *фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални и комбиновани.*

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ* (поступци рада наставника и ученика у наставном процесу):

1. **Вербалне методе:**
 - *монолошка* (усмено излагање – предавање, приповедање, описивање, образлагање, и објашњавање);
 - *дијалошка (слободан разговор* – уобичајена вербална комуникација са ученицима; **дискусија** – полемика, дебата или расправа, постављање питања и супротстављање мишљења аргументима).
2. **Решавање проблема – хеуристички приступ** (наставник поступно води ученике кроз процес откривања приликом решавања проблема).
3. **Рад на тексту, писани и графички радови** (коришћење уџбеника и шире литературе, полупрограмираног и програмираног материјала, текстова; илустрације - цртежи, дијаграми, графици, шеме; самостални писани и графички радови ученика - школски писмени задаци, контролне вежбе, тестове, реферати и сл.).
4. **Демонстративна** (приказивање модела, шема, скица, појава, стања, активности, филмова, разне пројекције и друго).
5. **Практични рад и радионица** (лабораторијски, експериментални, различите врсте практичних вежби и радионица).
6. **игровне активности** (стваралачке, уметничке, драмске, логичке и друге игре као и задаци отвореног типа у језичком, логичко-математичком, телесно-кинестетичком, визуелно-просторном, музичком и емоционално-социјалном домену).
7. **Истраживачки рад ученика** (увођење ученика у поступак научног истраживања на сопственом истраживачком пројекту).
8. **Комбиновани рад** (истовремено коришћење различитих метода).

НАСТАВНА СРЕДСТВА

* Постоје различите класификације наставних метода. Наведене су оне које се најчешће користе и које би требало да се користе у пракси. Ради осавремењавања наставе пожељно би било да се чешће користе наставне методе под редним бројем: 2, 5, 6 и 7. Наставник може користити и друге наставне методе које нису овде наведене.

Постоји више класификација наставних средстава, а у овим Напоменама дата је једна од њих.

Текстуална (*штампани и писани текстови*).

Визуелна (*предмети, фотографије, дијаслике, цртежи, карте, шеме, дијаграми, симболи итд.*).

Аудитивна (*шумови у природи, музички и тонски ефекти, звучни ефекти итд.*).

Аудио-визуелна (*дијафилм са текстом, музиком и звуцима; филмови; ТВ емисије; видео касете; школска телевизија; настава уз помоћ рачунара; видеопроејектора и др.*).

Мануелна (*разноврсни алати, машине, инструменти, апарати, препарати, предмети, материјали и др.*).

Помоћно-техничка (*разноврсне табле, столице, апликатори, показивачи и др.*).

Наставни предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: **ДРУГИ**, недељни фонд часова **2**, годишњи фонд часова **72**.

Правни основ за сачињавање документа:

Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр.10/ 2017) и Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр.16/ 2018) и Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 3/2019)

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **Ликовна култура**

Разред и одељење: ДРУГИ разред, одељење

Недельни фонд: 2 часова

Годишњи фонд: 72 часова

Редни број	Област/тема	Исходи предмета	Месец										Тип часа		Укупно
			И X	X	X I	X I I	I	I I	I I I	I V	V	V I	обра д а	утвр ђ ивање, вежба ње, естетс ка анали за	
1.	ОБЛИЦИ	– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу;	8	1 0	8	2							18	10	28

2.	СПОР АЗУ- МЕВА ЊЕ	– тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли.				6	4					6	4	10
3.	ЛИКО ВНЕ ИГРЕ	– изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад.					8	6				8	6	14

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	ШИФРА СТАНДАРДА
– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу; – тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – пружи основне информације о одабраном музеју; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	ОБЛИЦИ	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу). Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...). Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)
	СПОРАЗУ-МЕВАЊЕ	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација). Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).	ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)
	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).	ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт
	ПРОСТОР	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).	ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ученика ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН – ЛИКОВНА КУЛТУРА 2. РАЗРЕД

Међупредметне компетенције по областима

У другом разреду се нарочито развијају: естетичка компетенција, компетенција за комуникацију, дигитална компетенција, компетенција за рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, компетенција за решавање проблема и компетенција за сарадњу.

Компетенција за рад са подацима и информацијама развија се на јединствени начин. Ученици користе информације и податке (визуелне, аудитивне, аудиовизуелне, текстуалне, вербалне, тактилне...) као подстицај (мотивацију) за стварање.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

У оквиру наставне теме *Облици* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – компетенција за учење, естетичка компетенција, компетенција за комуникацију, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, одговоран однос према околина.

У оквиру наставне теме *Споразумевање* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за комуникацију, компетенција за сарадњу, компетенција за учење.

У оквиру наставне теме *Ликовне игре* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – рад са подацима и информацијама, сарадња и комуникација, дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење.

У оквиру наставне теме *Простор* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – рад са подацима и информацијама, компетенција за сарадњу, компетенција за комуникацију, дигитална компетенција, естетичка компетенција.

ЛИКОВНА КУЛТУРА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД
ПРЕДЛОГ РЕДОСЛЕДА НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА

Тема	Садржај теме	Редни број	Наставна јединица	Тип часа
ОБЛИЦИ (18 + 10)	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу).	1.	Облици у свету око нас (Млади истраживачи)	обрада
		2.		
		3.	Облици и простор (Приближи поглед, Маштовите фризурае)	вежбање
		4.		
		5.	Природни и вештачки облици	обрада
		6.		
		7.	Природни и вештачки облици (Постани дизајнер)	вежбање
		8.		
		9.	Опажамо облике (Те чудесне животиње)	обрада
		10.		
		11.	Светлост и облици (Извори светлости)	обрада
		12.		
		13.	Светлост и сенка (Стварамо силуете, Фигура и позадина "Позориште сенки")	вежбање
		14.		
	Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...).	15.	Симетрија	обрада
		16.		
		17.	Ближе – веће; даље – мање, једноставно–сложено	обрада
		18.		
		19.	Обојено-безбојно, једнобојно–вишебојно	обрада
		20.		
	Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).	21.	Испупчен – удубљен	обрада
		22.		
		23.	Супротности (Сличности и разлике)	вежбање
		24.		
		25.	Облик и целина	обрада
		26.		
		27.	Облик и целина (везивање и спајање – нова целина)	вежбање
		28.		

Тема	Садржај теме	Редни Број	Наставна јединица	Тип часа
СПОРАЗУМЕВАЊЕ (6 + 4)	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација).	29.	Тумачење –Знаци и симболи (Како се споразумевамо, Покретом опонашамо неку радњу)	обрада
		30.		

	Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).	31.	Садржај визуелних информација (Иницијали)	обрада
		32.		
		33.	Слика и реч –лепо писање (писање честитке)	обрада
		34.		
		35.	Садржај визуелних информација (Мој печат)	вежбање
		36.		
		37.	Слика и реч (стрип, илустрација приче)	вежбање
		38.		
ЛИКОВНЕ ИГРЕ (8 + 6)	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).	39.	Светле и тамне боје (Плава и жута)	обрада
		40.		
		41.	Боја и облик (Нешто ново)	обрада
		42.		
		43.	Боја и облик (Ритам боја и облика)	вежбање
		44.		
		45.	Боја и звук (Чаробни свет музике и сликарства)	обрада
		46.		
		47.	Боја (Истражујемо: Сликамо необичним четкама)	вежбање
		48.		
		49.	Замишљања (стварност и машта) (Путовање у чудесне крајеве, Преобликовање започетих облика доцртавањем, лепљењем. Фотомонтажа)	обрада
		50.		
ПРОСТОР (12 + 8)	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).	51.	Замишљања (У земљи змајева)	вежбање
		52.		
		53.	Простор - обликовање простора (Амбијент)	обрада
		54.		
		55.	Простор - обликовање простора (Као прави грађевинари)	вежбање
		56.		
		57.	Кретање једног облика у простору (Акваријум, Ухвати тренутак, Спортиста)	обрада
		58.		
		59.		обрада

		60.	Кретање више облика у простору (Приказ кретања у сликарству)	
		61.	Кретање једног и више облика у простору (Разиграни облици)	вежбање
		62.		
		63.	Сцена	обрада
		64.		

Тема	Садржај теме	Редн и Број	Наставна јединица	Тип часа
ПРОСТОР (12 + 8)	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).	65.	Сцена – маске (лутке)	обрада
		66.		
		67.	Сцена - костими	обрада
		68.		
		69.	Сцена - маске, костими и реквизити (Од израде лутака до драмске игре)	вежбање
		70.		
		71.	Сцена – извођење представе	естетска анализа
		72.		

ГЛОБАЛНИ ПЛАН НАСТАВНИКА

ШКОЛСКА 2024/2025. ГОДИНА

Предмет: **МУЗИЧКА КУЛТУРА**

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Кључни појмови садржаја у настави музичке културе у другом разреду: звук, тон, певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
✓ објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; ✓ разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; ✓ издвоји основне музичке изражајне елементе; ✓ препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; ✓ повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; ✓ изговара бројалице у ритму, уз покрет; ✓ пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; ✓ изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; ✓ примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; ✓ свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; ✓ повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; ✓ повезује ритам са графичким приказом; ✓ учествује у школским приредбама и манифестацијама; ✓ направи дејче ритмичке инструменте; ✓ осмисли покрете уз музику; ✓ осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; ✓ осмисли одговор на музичко питање; ✓ осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	♪ Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос зву-лик, музичка-радња; ♪ Композиције које илуструју различита осећања; ♪ Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења; ♪ Тон: боја (различити гласови и инструменти), јачина (гласан/тих) – звуци из природе и окружења; ♪ Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената; ♪ Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар); ♪ Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика; ♪ Музичка прича; ♪ Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика); ♪ Музички бонтон; ♪ Музика и здравље; ♪ Носиоци звука (CD плејер, рачунар...).
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	♪ Изговор бројалице у ритму уз покрет; ♪ Звучне ономатопеје и илустрације; ♪ Правилан начин певања – држање тела и дисање; ♪ Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица; ♪ Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху; ♪ Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме; ♪ Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (a1 – бела, хa1 – љубичаста боја); ♪ Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима; ♪ Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара; ♪ Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. ♪ Свирање инструменталних аранжмана на дечјим

✓ према литерарном садржају изабере од понуђених одговарајући музички садржај; ✓ поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; ✓ користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носоце звука.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	♪ Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала; ♪ Креирање сопствених покрета уз музику; ♪ Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука; ♪ Музичка питања и одговори и музичка допуњалка; ♪ Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.
---	---------------------------------	--

Реализација циљева и постизање исхода у 2. разреду кроз:

Област/тема		Месец										Обрада	Утврђивање	Остали облици	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
I	Слушање музике	1	-	1	-	1	-	-	1	2	-	4	-	2	6
II	Извођење музике	3	5	3	3	2	2	4	3	1	1	20	4	3	27
III	Музичко стваралаштво	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2
-	Годишња систематиз.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Укупно		4	5	4	4	3	2	4	4	4	2	24	4	8	36

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
I	Слушање музике	▪ Компетенција за целоживотно учење ▪ Естетска компетенција ▪ Дигитална компетенција ▪ Вештина комуникације ▪ Рад са подацима и информацијама ▪ Брига за здравље ▪ Еколошка компетенција ▪ Вештина за живот у демократском друштву	Ученик уме да препозна: 1.2.1. – основне музичке изражајне елементе; 1.2.2. – извођачки састав; 1.2.4. – српски музички фолклор; 2.2.1. – музичке елементе; 2.2.2. – поједине инструменте и гласове.	Ученик ће бити у стању да: ✓ објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; ✓ разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; ✓ издвоји основне музичке изражајне елементе; ✓ препозна музику тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; ✓ повезује карактер дела са изражајним музичким

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
				елементима и инструментима.
II	<i>Извођење музике</i>	▪ Компетенција за целоживотно учење ▪ Естетска компетенција ▪ Дигитална компетенција ▪ Вештина комуникације ▪ Вештина сарадње ▪ Рад са подацима и информацијама ▪ Одговоран однос према здрављу ▪ Вештине за живот у демократском друштву ▪ Предузетничка компетенција	<u>Ученик уме да:</u> 1.3.1. – пева једноставне народне и уметничке композиције; 1.3.2. – изводи једноставне композиције на инструменту; 1.3.3. – се изрази покретом; 1.3.4. – музицира у групи уважавајући различите улоге чланова групе; 2.3.2. – учествује у инструменталној пратњи; 2.3.3. – уме да комуницира покретом; 2.3.4. – изводи разноврсни музички репертоар певањем/свирањем, покретом, индивидуално и у групи, развијајући тимски дух; 3.3.2. – активно учествује у музичком животу школе и заједнице.	<u>Ученик ће бити у стању да:</u> ✓ изговара бројалице у ритму, уз покрет; ✓ пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; ✓ изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; ✓ примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; ✓ свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; ✓ повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; ✓ повезује ритам са графичким приказом; ✓ учествује у школским приредбама и манифестацијама.
III	<i>Музичко стваралаштво</i>	▪ Компетенција за целоживотно учење ▪ Естетска компетенција ▪ Вештина комуникације ▪ Рад са подацима и информацијама ▪ Брига за здравље ▪ Еколошка компетенција ▪ Вештина за живот у демократском друштву ▪ Еколошка компетенција	<u>Ученик уме да:</u> 1.4.1. – направи музичке инструменте користећи предмете из окружења; 1.4.2. – осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела; 1.4.3. – осмисли покрет уз музику; 2.4.1. – ствара пратеће мелодијско-ритмичке деонице на музичким инструментима; 2.4.2. – импровизује музички дијалог на инструменту и/или гласом; 2.4.3. – осмисли серију покрета уз музику.	<u>Ученик ће бити у стању да:</u> ✓ направи деचे ритмичке инструменте; ✓ осмисли покрете уз музику; ✓ осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; ✓ осмисли одговор на музичко питање; ✓ осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; ✓ према литерарном садржају изабере од понуђених одговарајући музички.

Ред. бр. теме	Наставна тема	Начин остваривања		Евалуација
		Методе и облици рада	Наставна средства	
I	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	▶ комуникативни приступ уз примену групног и индивидуалног рада; ▶ користе се комбиноване методе, најчешће дијалошка и илустративно-демонстративна; ▶ активно учење уз коришћење одговарајућег аудио и видео-материјала, постера;	▶ уџбеник ▶ мултимедијални ПДФ ▶ табла, фломастер, креда ▶ хармонски инструмент ▶ дечији музички инструменти (ударачки инструменти неодређене висинине тона Орфовог инструментаријума) ▶ слике инструмената и композитора ▶ уметничке репродукције ▶ компјутер, пројектор, платно ▶ интернет	▶ <u>Систематско праћење ученика кроз:</u> 1. ангажовање ученика на часу 2. партиципацију музичког догађаја 3. специфичне вештине 4. певање и свирање
II	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ			
III	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО			
				▶ <u>Периодично праћење ученика кроз:</u> 1. усмену проверу знања 2. музичке слагалице и квизове знања 3. израду креативних задатака на одређену тему

Наставна тема		Активности ученика	Активности наставника
I	<i>Слушање музике</i>	✓ слуша пажљиво музичке примере; ✓ стиче нова знања; ✓ уочава инструменте, гласове и извођачке саставе; ✓ анализира основне музичке елементе; ✓ критикује на основу личног запажања; ✓ пореди дела различитих вредности; ✓ илуструје свој лични доживљај дела; ✓ препознаје слушано дело; ✓ повезује исте елементе у различитим делима; ✓ примењује стечена знања и искуства; ✓ процењује; ✓ оцењује.	❖ демонстрира музичке примере; ❖ приказује слике композитора, инструмената, инструменталних и вокалних састава; ❖ објашњава, формулише; ❖ организује и усмерава ученике; ❖ запажа; ❖ разматра; ❖ анализира; ❖ процењује; ❖ оцењује.
II	<i>Извођење музике</i>	✓ распевава се; ✓ пева по слуху; ✓ свира на дечијим ударачким инструментима; ✓ игра народне игре; ✓ запажа, уочава, повезује, прави разлику; ✓ стиче нова знања; ✓ процењује; ✓ оцењује.	❖ демонстрира техничке вежбе и распевава ученике; ❖ прати ученике свирањем на хармонском инструменту; ❖ интерпретира и демонстрира примере за певање и свирање; ❖ показује покрете; ❖ организује и усмерава ученике; ❖ објашњава, формулише; ❖ запажа; ❖ разматра; ❖ анализира; ❖ процењује; ❖ оцењује.
III	<i>Музичко стваралаштво</i>	✓ импровизује ритам на ритмичком инструменту; ✓ допуњује ритам и мелодију; ✓ импровизује покрет; ✓ креира; ✓ осмишљава ритмичку пратњу; ✓ конструише свој инструмент; ✓ примењује стечена знања; ✓ процењује; ✓ оцењује.	❖ организује и усмерава ученике; ❖ запажа; ❖ разматра; ❖ анализира; ❖ процењује; ❖ оцењује.

**ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА ЗА ШКОЛСКУ
2024 / 2025. ГОДИНУ (СРБИЈА)**

ПРЕДМЕТ: Дигитални свет

РАЗРЕД: Други

УЧИТЕЉ/УЧИТЕЉИЦА:

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	4	4	5	4	1	1	-	-	-	-	13	6	19
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-	3	4	7
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	-	-	-	-	-	-	-	3	4	3	5	5	10
УКУПНО		4	4	5	4	1	3	5	3	4	3	21	15	36

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ Изучавањем предмета развијају се:	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Компетенција за целоживотно учење - Ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њим. - Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења. - Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Рад с подацима и информацијама - Разликује јавне и приватне податке, упознат је са основним правилима чувања приватности података. Дигитална компетенција - Приликом решавања проблема бира одговарајућа ИКТ средства. Решавање проблема - Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. - Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације сходно	- упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; - користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); - самостално користи дигиталне уџбенике за учење; - креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; - својим речима објасни појам покретне слике; - креира елементе покретне слике; - креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; - својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на

		релевантним критеријумима, објашњава шта су предности и слабе стране различитих решења. - Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију. - Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама.	мреже, укључујући интернет; - наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Сарадња - Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева. - Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима. - Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као	- објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; - разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; - реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; - наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;

		равноправне чланове групе. - Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин. - Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.	- организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја; - предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину;
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Естетичка компетенција - Анализира и критички вреднује дигитални производ у контексту естетике и корисничког доживљаја. Предузимљивост и предузетничка компетенција - Искупује и заступа своје идеје, утиче на друге кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта.	- својим речима објасни појам алгоритам; - анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; - креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; - анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; - уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи

			(самостално или сараднички); - креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.
--	--	--	---

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: грађанско васпитање

разред: други

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

Исходи	Ред. број	Наставна тема	Број часова		
			Обрада	Утврђивање	Укупно
По завршеном разреду ученик ће бити у стању да: – разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; – препозна и уважи осећања и потребе других; – наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша ускладу са њима; – наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; – саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; – даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у саједнобу; – представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције;	1.	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	1,2,3,4,14,15 (6 часова)	8,13,16,17 (4 часа)	10
	2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	5,6,7,35 (4 часа)	9,10,11,12,22,34, 36 (7 часова)	11
	3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	18,19,20,21 (4 часа)	23, 24 (2 часа)	6
	4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	25,26,30,31 (4 часа)	27,28,29,32,33 (5 часова)	9

– са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.					
Укупно часова	36		18	18	36

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ПРЕМА НАСТАВНИМ ЈЕДИНИЦАМА

Редни Број часа	Месец	Наставнајединица	Тип часа
1.	Септе- мбар	Растемо, мењамо се	Обрада
2.		Подсетимо се	Обрада
3.		Знак наше групе	Обрада
4.		Моја колекција бецева	Обрада
5.	октобар	Наша идеја за заједничку акцију и шта даље...	Обрада
6.		Савети наших пријатеља	Обрада
7.		О чему треба размишљати пре него што кренемо у акцију	Обрада
8.		О чему још треба размишљати пре него што кренемо у акцију	Утврђивање
9.		Дневник заједничке акције1	Обрада
10.	нове- мбар	Дневник заједничке акције2	Обрада
11.		Представљање акције1	Утврђивање
12.		Представљање акције 2	Утврђивање
13.		Шта смо до сада научили – децја права 1	Утврђивање
14.	децембар	Шта још треба да научимо – децја права 2	Обрада
15.		Права и одговорности – децја права 3	Обрада
16.		Права и правила која су нам важна – децја права 4	Утврђивање
17.		Права и правила која су нам важна – децја права 5	Утврђивање
18.	јануар	Безбедност 1	Обрада
19.		Безбедност 2	Обрада
20.		Безбедност 3	Обрада
21.		Безбедност 4	Обрада
22.	феб.	Када све то знамо, хајде да применимо 1	Утврђивање
23.		Када све то знамо, хајде да применимо 2	Утврђивање
24.	март април	Ситуације у којој су угрожени и права и безбедност	Утврђивање
25.		Са оваквим знањем можемо у нову заједничку акцију	Обрада
26.		Нова заједничка акција – избор	Утврђивање
27.		Стварамо нове тимове и радимо задатке 1	Утврђивање
28.		Стварамо нове тимове и радимо задатке 2	Утврђивање
29.		Стварамо нове тимове и радимо задатке 3	Утврђивање
30.		Припрема за јавни наступ наступ 1	Обрада
31.		Припрема за јавни наступ наступ 2	Обрада
32.	мај	Час презентације	Утврђивање
33.		Оценимо наш заједнички рад	Утврђивање
34.		Круг захвалности	Утврђивање
35.		Путовање од првог до последњег часа у другом разреду	Обрада
36.	јун	Слављење	Утврђивање

--	--	--	--

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ**

Недельни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

Програм ваннаставних активности

Поред организације излета, посета изложбама и сарадње са локалном самоуправом, ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта. Сврха ових активности је подршка прилагођавању ученика трећег разреда на школску средину и заједницу, као и задовољавање/проширивање њихових интересовања, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго. Активности организовати тако да ученици имају што више могућности за активно учешће, за креативно испољавање, за интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија. Резултате рада ученика у оквиру ваннаставних активности треба учинити видљивим, јер се на тај начин обезбеђује мотивација и задовољство учесника активности. Бројни су начини на које је могуће то остварити, као на пример: организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусрете и друго.

Ваннаставне активности имају за циљ да ученицима омогуће максимално потврђивање личности на образовном, креативном, друштвеном и личном плану.

Задаци ваннаставних активности су на проширивању, продубљивању и стицању нових знања, умења и вештина, односно повезивању теорије и праксе, затим, задовољавању специфичних интересовања ученика, а тиме и њиховој професионалној оријентацији, као и формирању радних навика у циљу активног коришћења слободног времена за културни и друштвени живот.

У складу са ресурсима, школа за ученике млађих разреда у оквиру ваннаставних активности организују секције (ликовна, музичка, драмска, рецитаторска, литерарна, спортска).

Врста активности	
------------------	--

СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	Штафетне игре по избору Школице Брзо трчање на 20 метара Игре и играчке некад и сад Елементарне игре по избору ученика Игре на снегу Фудбал Између две ватре
ЛИКОВНО-КРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ	Прављење маски за маскембал Правимо од сувог лишћа Украси за јелку Новогодишње честитке Новогодишњи вашар 8.март-прављење честитки Цвеће од папира Дан школе Осликавамо ускршње јаје Ускршњи вашар Уређење одељенског паноя
ЕКОЛОШКЕ АКТИВНОСТИ	Дан јабуке Загађење ваздуха 22.март-Светски дан воде; Заштита воде од загађења Значај штедње Рециклажа Уређење школског дворишта
КУЛТУРНЕ И УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	Гледамо позоришне представе Новогодишња представа Приредба поводом обележавања Светог Саве Приредба поводом обележавања Дана школе
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	Трка за срећније детињство 10.децембар-Дан људских права Помажемо једни другима Друг другу-акција прикупљања школског прибора Један пакетић-много љубави (прављење новогодишњих пакетића за децу из угрожених породица)
НАУЧНО-ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	Користимо дигитални уџбеник Играм се и учим (е-квиз)

	Наши научници
ЛИТЕРАРНЕ, РЕЦИТАТОРСКО- ДРАМСКЕ, ФОЛКЛОРНЕ СЕКЦИЈЕ	Читалачка значка Вежбе глуме Драматизација одабраних текстова Рецитовање песама Народне игре и песме Плешемо

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **ДОПУНСКА НАСТАВА**

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

МАТЕМАТИКА	Бр.часова
1. Бројеви до 100	1
2. Одређивање непознатог брја	1
3. Сабирање и одузимање двоцифрених бројева без прелаза	1
4. Сабирање и одузимање бројева са прелазом преко десетице	1
5. Римске цифре	1
6. Јединице мере за дужину	1
7. Упоредивање и мерење дужи	1
8. Обим геометријске фигуре	1
9. Множење бројевима 0,1,2,4 и 10	1
10. За толико већи и толико пута већи број	1
11. Таблица множења	1
12. Таблица множења	1
13. Дељење; дељеник,делилац, количник	1
14. За толико мањи толико пута мањи број	1
15. Правоугаоник и квадрат	1
16. Редослед рачунских операција	1
17. Одређивање непознатог чиниоца, дељеника и делиоца	1
18. Разломци	1
укупно	18
СРПСКИ ЈЕЗИК	
1. Штампана и писана слова ћирилице, велико слово, знаци интерпункције	1
2. Читање - вежбање	1
3. Реченице по значењу и облику	1
4. Именице – род и број	1
5. Глаголи, глаголска времена	1
6. Препричавање	1
7. Учена правописна правила	1

8. Диктат	1
9. Читамо и разумемо	1
10. Велико слово у писању једночланих и вишечланих географских појмова	1
11. Обрађена штампана слова латинице	1
12. Обрађена штампана слова латинице	1
13. Читање текстова писаних латиницом	1
14. Вежбе усменог и писменог изражавања	1
15. Поштујемо правописна правила и пишемо	1
16. Писана слова латинице	1
17. Диктат - латиница	1
18. Научили смо из језика и правописа	1
укупно	18
Свега часова	36

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ**

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

1. Договор о раду , кућни ред школе
2. Ја у одељењу - комуникација и сарадња
3. Како помоћи другу у игри и учењу
4. Права и обавезе детета
5. Програми у оквиру <i>Дечје недеље</i>
6. Одељењска правила
7. Важност хигијенских навика
8. Значај радних навика за успех и учење
9. Технике учења
10. Неговање хуманих односа у колективу - недеља лепих порука
11. Анализа успеха и владања на крају I класификационог периода
12. Понашање на јавном месту
13. Гледали смо филм, тв емисију, позоришну представу
14. Слободно време ученика
15. Планирамо наше време и напредовање
16. Уређење учионице
17. Похвалићу другарски поступак...
18. Односи и моја улога у породици
19. Како решавамо конфликте
20. У сусрет школској слави – Свети Сава - обележавање
21. Анализа успеха и владања на крају првог полугодишта
22. Без насиља је лепше - радионица
23. Различити смо, а једнаки – прихватање различитости
24. Нашим драгим мамама
25. Здрава исхрана и да ли се здраво храним
26. Какву околину желимо
27. Шала, смех, анегдоте – препричавање
28. Обележавање Дана школе
29. Одевање и изглед –природна, естетска и културна потреба човека
30. Анализа успеха и владања на крају III класификационог периода
31. Значај спорта за здравље људи
32. Омиљени спорт – Недеља спорта
33. Зашто је штедња важна
34. Наш допринос заштити животне средине
35. Резултати рада на крају школске године
36. Одељењско дружење на крају школске године

ОШ“ЂОРЂЕ КРСТИЋ“
Живка Настића Бабе бр.12
БЕОГРАД

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ДРУГИ РАЗРЕД

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
Српски језик	5	180

Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Наставни предмет: **СРПСКИ ЈЕЗИК**
 разред: **други**

РЕ Д. БР.	ОБЛАСТ/Т ЕМА	МЕСЕЦ										ОБР АДА	УТВР ЂИВАЊЕ	СИС ТЕМ АТИЗА ЦИ ЈА	ПРОВЕ РА	УКУПН О
		I X	X	X I	X II	I	I I	II I	I V	V	V I					
1.	КЊИЖЕВНОСТ	9	8	3	3	5	9	4	5	8	4	43	16	1	1	61
2.	ЈЕЗИК Грамматика, правопис и ортографија	1 1	1 2	5	/	3	9	4	/	5	3	25	11	7	9	52
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1	3	1 1	1 4	1	1	1 3	1 3	7	3	23	43	-	1	67
УКУПНО		2 1	2 3	1 9	2 0	9	1 9	2 1	1 8	2 0	1 0	91	70	8	11	180

НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
I КЊИЖЕВНОСТ	– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу; – уочи стихове који се римују; – објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; – износи своје мишљење о тексту;	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације (усмена и писана комуникација, изражавање одређеног садржаја, уважавање саговорника, изражавање ставова, осећања и вредности на позитиван и аргументован начин) – култура дијалога – рад са подацима и информацијама – вештина сарадње – дигитална компетенција – решавање проблема – знање и критичко разумевање
II ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	– разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу; – поштује и примењује основна правописна правила;	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – култура дијалога – рад са подацима и информацијама – вештина сарадње – дигитална компетенција – решавање проблема – знање и критичко разумевање
III ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– влада основном техником читања и писања латиничког текста; – пронађе експлицитно исказане информације у једноставном	– компетенција за целоживотно учење – вештина комуникације – култура дијалога

	тексту (линеарном и нелинеарном); – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст; чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове.	– рад са подацима и информацијама – вештина сарадње – дигитална компетенција – решавање проблема – знање и критичко разумевање
--	---	---

ЛИТЕРАТУРА

УЏБЕНИЦИ, НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

4. Цветановић, Зорица и Килибарда, Даница и Станишић, Александра. *Читанка са основама језичке писмености за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ школство, 2019.
5. Цветановић, Зорица и Килибарда, Даница и Станишић, Александра. *Радна свеска уз читанку за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ школство, 2019.
6. Цветановић, Зорица и Килибарда, Даница и Станишић, Александра. *Латиница за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ школство, 2019.

МЕТОДИЧКА ЛИТЕРАТУРА

4. Милатовић, Вук. *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*. Приредиле З. Цветановић, В. Јанићијевић, В. Мићић. Београд: Учитељски факултет, 2011.
5. Смиљковић, Стана и Милинковић, Миомир. *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Учитељски факултет, 2008.
6. Цветановић, Владимир. *Самостални и стваралачки рад у настави српског језика*. Borex, 1996.

Област/тема	Садржаји	Време реализације	Број часова по теми			Стандарди постигнућа			Међупредметна повезаност
			Обрада	Осало	Укупно	Основни	Средњи	Напредни	
I	– Поезија		43	18	61	1CJ	1CJ	1CJ	свет око нас
	– Проза					.1.2	.2.2	.3.2	
	– Драмски текстови					.4.	.1.	.2.	ликовна култура
	– Популарни и информативни текстови					1CJ	1CJ	1CJ	
	– Домаћа лектира					.1.2	.2.2	.3.2	
	– Књижевни појмови:					.5.	.2.	.7.	музичка култура
	• стих, строфа, рима;					1CJ	1CJ	1CJ	
	• народна успаванка;					.1.2	.2.2	.3.5	физичко васпитање
	• басна;					.6.	.4.	.1.	
	• бајка;					1CJ	1CJ		грађанско васпитање
	• тема, место и време збивања, редослед догађаја;					.1.5	.2.2		
	• главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци);					1CJ	1CJ		математика
	• лица у драмском тексту за децу.					.1.5	.2.5		
	– Народна песма: <i>Давам певам што истина није / Мишија моба</i>	XII	1		1				
	– Народна песма: <i>Мајка Јова у ружји</i>	I	1		1				

I	П О Е З И Ј А	родила / Санак иде низ улицу							
		– Јован Јовановић Змај: <i>Пролећница/Хвала</i>	III IV	1	1	2			
		– Војислав Илић: <i>Први снег</i>	XII	1		1			
		– Бранко Ћопић: <i>Огласи „Шумских новина” (одломци), Болесник на три спрата</i>	XII	1 1	1 1	4			
		– Душан Радовић: <i>Лепо је све што је мало, Мама</i>	I III	1 1		3			
		– Драган Лукић: <i>Школа, Равнотежа</i>	IX	1 1	1	3			
		– Мирослав Антић: <i>Тајна</i>	IX	1	1	2			
		– Душко Трифунровић: <i>Два јарца</i>	IV	1	1	2			
		– Григор Витез: <i>Дохвати ми, тата, мјесец</i>	X	1		1			
		– Александар Сергејевић Пушкин: <i>Бајка о рибару и рибици (читање у наставцима)</i>	X	2		2			
	П Р	– Народна прича: <i>Свети Сава, отац и син / Свети Сава и отац и мати са малим дететом</i>	I	1		1			
		– Народна прича: <i>Седам прUTOва</i>	I	1	1	2			
		– Народна басна: <i>Бик и зец / Коњ и магарац</i>	VI	1		1			
		– Доситеј Обрадовић: <i>Пас и</i>	XI	1		1			

О З А	његова сенка / Коњ и магаре								
	– Десанка Максимовић: <i>Бајка о лабуду</i>	XI	1	1	2				
	– Гроздана Олујић: <i>Шаренорепа</i>	XI	1	1	2				
	– Градимир Стојковић: <i>Деда Милоје</i>	III	1		1				
	– Мирјана Стефановић: <i>Златне рибице не праве штету</i>	X	1	1	2				
	– Ђани Родари: <i>Кад дедица не зна да прича приче</i>	X	1		1				
	– Су Ју Ђин: <i>Свитац тражи пријатеља</i>	XI	1	1	2				
	– Феликс Салтен: <i>Бамби</i> (одломак по избору)	V VI	2		2				
Д Р А М А	– Александар Поповић: <i>Два писма</i>	IX	1	1	2				
	– Ана Миловановић: <i>Слатка математика</i>	IX	1	1	2				
	– Гвидо Тартаља: <i>Оцене</i>	IX	1	1	2				
	– Тоде Николетић: <i>Шума живот значи</i>	V	1	1	2				
	– Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе – Доситеј Обрадовић (баснописац), Никола Тесла (приче из детињства),	X XII	1 1		2				

I	Т О В И	знаменита завичајна личност и др.							
	Д О М А	– Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице, разбрајалице)	X	1	1	2			
	Ћ А	– Ханс Кристијан Андерсен: <i>Принцеца на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама</i>	XI	1	1	2			
	Л Е К Т И Р А	– Десанка Максимовић: <i>Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском дну, Бајка о треињи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика- Мраз, Божић- батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи-палчићи, Кћи вилиног коњица</i> (три бајке по избору ученика)	V	2		2			
		– Љубивоје Ршумовић, избор из збирке песама <i>Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара, Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете,</i>	XII	2		2			

		<i>Вуче вуче бубо лења, Вук и овца)</i>							
		– Драгомир Ђорђевић, избор песама (<i>Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту, Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик</i>)	IV	2		2			
		– Избор из кратких прича за децу: Бранко Стевановић, <i>Прича из ормана,</i> Весна Видојевић Гајевић, <i>Бркљача,</i> Дејан Алексић, <i>Једном је један дечко зевнуо</i>	VI	2		2			

III	– Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања – План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања – План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање – Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица – Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета – Сценско приказивање драмског/драматизованог текста	током школске године	23	44	67	1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ 0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.7.			свет око нас ликовна култура музичка култура физичко васпитање грађанско васпитање математика
						1CJ .1.2 .1.	1CJ .2.3 .1.	1CJ .3.3 .1.	
						1CJ .1.3 .4.	1CJ .2.3 .2.	1CJ .3.4 .4.	
						1CJ .1.3 .7.	1CJ .2.3 .3.		
						1CJ .1.3 .8.	1CJ .2.3 .6.		
						1CJ .1.4 .4.	1CJ .2.3 .7.		
							1CJ .2.3 .8.		
							1CJ .2.4 .8.		
УКУПНО ЧАСОВА			91	89	180				

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
Математика	5	180

Циљ наставе математике јесте да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Наставни предмет: МАТЕМАТИКА
Разред: други

РЕ Д. БР.	ОБЛАСТ/ ТЕМА	МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИ ВАЊЕ	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА	ПРОВЕРА	УКУПНО
		I X	X	X I	X I I	I	I I	I I I	I V	V	V I					
1.	БРОЈЕВИ	21	2	14	10	9	19	21	18	20	10	57	65	14	8	144
2.	ГЕОМЕТРИЈА	-	8	5	10	-	-	-	-	-	-	8	11	1	3	23
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6	1	1	13
УКУПНО		21	23	19	20	9	19	21	18	20	10	70	82	16	12	180

НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
I БРОЈЕВИ	– одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; – примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; - израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; - одреди делове (облика $\frac{1}{n}$) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад с подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву
II ГЕОМЕТРИЈА	– разликује дуж, полуправу и праву;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација

	– одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; - нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; - уочи симетричне фигуре; – допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;	– рад с подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву
III МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине; – чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставним ситуацијама.	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад с подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву

ЛИТЕРАТУРА

УЏБЕНИЦИ, НАСТАВНИ ЛИСТОВИ:

1. С. Маричић, Д. Ђуровић, *Уџбеник за други разред основне школе*, БИГЗ школство, 2019.
2. С. Маричић, Д. Ђуровић, *Радна свеска – први део*, БИГЗ школство, 2019.
3. С. Маричић, Д. Ђуровић, *Радна свеска – други део*, БИГЗ школство, 2019.

МЕТОДИЧКА ЛИТЕРАТУРА

5. *Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања*. Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, бр. 88/17 и 27/18– др. Закон.
6. *Стандарди постигнућа – образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања и васпитања* (2011). Национални просветни савет, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.
7. *Препоруке за планирање образовно–васпитног рада у складу са новим програмима наставе и учења за основно васпитање и образовање* (2018). Број: 122/2018. Завод за вредновање васпитања и образовања.
8. М. Дејић и М. Ерегић, *Методика наставе математике*, 2010, Учитељски факултет, Београд

Област /тема	САДРЖАЈИ	Број часова по теми					Стандарди постигнућа			Међупредметна повезаност
		О	У	С	П	Укупно	Основи	Средњи	Напредни	

ГЕОМЕТРИЈА	Први део – Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија – Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула Други део – Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи – Симетричне фигуре – Подударност фигура (интуитивно)	8	1 1	1	3	23		1М А.2. 2.1. 1М А.2. 2.2.		српски језик свет око нас ликовна култура музичка култура физичко васпитање грађанско васпитање дигитални свет
	– Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут)	5	6	1	1	13	1М А.1. 4.4.	1М А.2. 2.2. 1М А.2. 4.2.		српски језик свет око нас ликовна култура музичка култура физичко васпитање грађанско васпитање дигитални свет
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ										
УКУПНО ЧАСОВА		7 0	8 2	16	12	180				

О – обрада, У – утврђивање, С – систематизација, П – провера

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
СВЕТ ОКО НАС	2	72

Циљ наставе света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА
ЗА ШКОЛСКУ 2024/2025. ГОДИНУ

Наставни предмет: СВЕТ ОКО НАС
разред: други

РЕ Д. БР .	ОБЛАСТ/ТЕ МА	МЕСЕЦ										ОБР АДА	УТВР ЂИВ АЊЕ	СИС ТЕМ АТИЗ АЦИЈ А	ПРОВЕ РА	УКУПН О
		I X	X	X I	X I I	I	I I	I I I	I V	V	V I					
1.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ДРУГИ И ЈА	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1	1	6
2.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	3	-	-	3	1	-	-	-	-	-	5	2	-	-	7
3.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ЧОВЕК СТВАРА	-	-	-	-	3	5	1	-	-	-	5	2	1	1	9

4.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦ ИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	-	4	8	3	-	2	-	-	-	-	9	4	2	2	17
5.	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / РАЗНОВРСН ОСТ ПРИРОДЕ	3	1	-	2	-	1	7	7	8	4	20	8	3	2	33
УКУПНО		8	9	8	8	4	8	8	7	8	4	42	17	7	6	72

НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
I НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ДРУГИ И ЈА	– идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; – оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; – се понаша тако да уважава различитости других људи; – прихвати последице када прекрши правила понашања групе; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини – естетичка компетенција

II НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	– препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – одреди тип насеља на основу његових карактеристика; – повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – одржава личну хигијену: руку, зуба и чулних органа; – примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; – безбедно поступа пре и током временских непогода;	– предузимљивост и оријентација ка предузетништву
III НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / ЧОВЕК СТВАРА	– истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; – одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – пронађе нову намену коришћеним предметима; – именује занимања људи у свом насељу са околином;	
IV НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	– наводи примере различитих облика кретања у окружењу; – одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; – измери растојање које тело пређе током свог кретања; – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе / карактеристичних објеката; – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице;	

	сат, дан, седмицу, месец, годину; – забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена;	
V НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ / РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	– разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; – разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; – штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; – разврста отпад на предвиђена места; – негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; – повеже промене у природи и активности људи са годишњим добрима; – изведе једноставне огледе пратећи упутства;	– компетенција за целоживотно учење – комуникација – рад са подацима и информацијама – дигитална компетенција – решавање проблема – сарадња – одговорно учешће у демократском друштву – одговоран однос према здрављу – одговоран однос према околини – естетичка компетенција – предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	– повеже резултате рада са уложеним трудом.	
--	---	--

ЛИТЕРАТУРА

ПРАВИЛНИЦИ, УЏБЕНИЦИ, НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. Благданић, С., Ковачевић, З., Јовић, С. (2018), *Свет око нас, уџбеник за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ
2. Благданић, С., Јовић, С., Ковачевић, З. (2018), *Свет око нас, радна свеска за други разред основне школе*. Београд: БИГЗ

МЕТОДИЧКА ЛИТЕРАТУРА

- 1.Благданић, С., Банђур, В. (2018). *Методика наставе природе и друштва*, Београд: БИГЗ, Учитељски факултет
- 2.Лазаревић, Ж. и Банђур, В. (2001): *Методика наставе природе и друштва*, Јагодина: Учитељски факултет, Београд: Учитељски факултет
- 3.Група аутора (2004): *Предавање наука у школи*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства

Област/тема	САДРЖАЈИ	Број часова по теми					Стандарди постигнућа			Међу предметна повезаност
		О	У	С	П	Укупно	Основни	Средњи	Напредни	
Насеље са околином / Други и ја	– Групе људи: родбина, (ван) школска заједница, становници насеља – Права и обавезе чланова група – Однос потреба и жеља – Правила понашања појединаца и група – Породични, школски и празници насеља	3	1	1	1	6	1ПД. 1.5.1 1ПД. 1.5.2 .	1ПД. 2.5.1 . 1ПД. 2.5.2 .	1ПД. 3.5.1 .1ПД .3.5.2.	српски језик ликовна култура музичка култура математика физичко и здравствено

Насеље са околином / Култура живљења	– Символи Републике Србије: грб, застава и химна	5	2	-	-	7	1ПД. 1.5.4 .		васпитање дигитални свет
	– Типови насеља: село, град						1ПД. 1.5.5 .		
	– Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroка, боравак у природи и физичка активност						1ПД. 1.6.2 .		
	– Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства)						1ПД. 1.6.3 .		
	– Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза)								
	– Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз)								
	– Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору								

Насеље са околином / Човек ствара	– Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада – Еластичност материјала – Својства материјала одређују њихову употребу – Нова намена предмета направљених од различитих материјала – Занимања људи у граду и селу	5	2	1	1	9	1ПД. 1.3.4 . 1ПД. 1.3.5 			српски језик ликов на култур а музич ка мулту ра матем атика физич ко и здравс твено васпит ање
-----------------------------------	--	---	---	---	---	---	---	--	--	--

[illegible]

Насеље са околином / Разноврсност природе	– Релјеф и облици релјефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице;	2 0	8	3	2	33	1ПД. 1.1.1 .	1ПД. 2.1.1 .	1ПД. 1.1.1 .	српски језик
	– Релјеф у насељу и околини;						1ПД. 1.1.2 .	1ПД. 2.1.2 .	1ПД. 1.1.2 .	ликов на култур а
	– Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала);						1ПД. 1.1.3 .	1ПД. 2.1.3 .	1ПД. 1.1.3 .	музич ка мульту ра
	– Површинске воде у насељу и околини;						1ПД. 1.1.4 .	1ПД. 2.1.4 .	1ПД. 1.1.4 .	матем атика
	– Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства);						1ПД. 1.1.5 .	1ПД. 2.2.3 .	1ПД. 1.1.5 .	физич ко и здравс твено васпит ање
	– Функције (улога) делова тела живих бића;						1ПД. 1.2.3 .	1ПД. 2.2.4 .	1ПД. 1.2.3 .	
	– Разноврсност биљака у окружењу (зељасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске);						1ПД. 1.3.1 .	1ПД. 2.6.1 .	1ПД. 1.3.1 .	дигита лни свет
	– Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи);						1ПД. 1.3.2 .		1ПД. 1.3.2 .	
	– Значај биљака и животиња за човека;						1ПД. 1.6.1 .		1ПД. 1.6.1 .	
	– Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама);									
– Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот;										

1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	1				1	2		1		1	1	-	5	6
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ														
2. 1.	ходање и трчање	9	3					5	1		2	8	-	12	20
2. 2.	скакања и прескакања						1	5				3	-	3	6
2. 3.	бацања и хватања								7	8	3	9	-	9	18
2. 4.	пузања,вишења,упори и пењања		6									4	-	2	6
2. 5.	вежбе на тлу			1	7	2						5	1	4	10
2. 6.	вежбе равнотеже					6	3					5	1	3	9
2. 7.	вежбе са реквизитима			4	5							5	1	3	9
2. 8.	плес и ритмика		2	6								5	-	3	8
2. 9.	полигони			1				1			2	-	-	4	4
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА														
3. 1.	култура вежбања и играња	1	2							1		4	-	-	4
3. 2.	здравствено васпитање	2						2	3		1	6	-	2	8
Укупно:		13	13	12	12	9	6	13	12	9	9	55	3	50	108

ОБЛАСТ-ТЕМЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ	ИСХОДИ
1.ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	- одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за учење - решавање проблема - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција -одговоран однос према околини		-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изведе вежбе,разноврсна природна и изведена кретања; -комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; -одржава ранотежу у различитим кретањима; -разликује правилно од неправилног држања тела; -примењује правилну технику дисања приликом вежбања.
2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	- одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за учење - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - естетичка компетенција -одговоран однос према околини		-комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; -одржава ранотежу у различитим кретањима; -разликује правилно од неправилног држања тела; -примењује правилну технику дисања приликом вежбања;

			-изведе кретања вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - игра дечији и народни плес; -користи нову терминологију вежбања; -поштује правила понашања на просторима за вежбање; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима и реквизитима у просторима за вежбање.
3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	- одговоран однос према здрављу - сарадња - компетенција за учење - решавање проблема - комуникација - одговорно учешће у демократском друштву - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетичка компетенција - предузимљивост и оријентација ка предузетништву -одговоран однос према околини		- поштује правила игре; навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; -уочава улогу делова тела у вежбању; - уочи промене у расту код себе и других; - препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - наведе врсте намирница у исхрани;

			- препознаје везу вежбања и уноса воде; - повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује успех у вежбању;
--	--	--	--

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Литература:

4. Небојша Цветковић, *Буди прав - бићеш здрав*
5. *Оријентациони распоред васпитно-образовног рада са дидактичко-методичким упутством за II разред основне школе*, Учитељски факултет, Центар за усавршавање руководиоца у образовању, Београд, 1995
6. Јелена Јовановић, Дарко Марковић, Марко Пејовић: Буквар толеранције, „Сад знам да је различито исто вредно“, Београд, 2003

НАПОМЕНЕ (појмови који се користе у настави)

ТИП ЧАСА: *обрада, утврђивање, систематизација, проверавање* (укључује и оцењивање) и *комбиновани* (одређује се према активности која преовлађује на часу).

ОБЛИК РАДА: *фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални и комбиновани*.

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ* (поступци рада наставника и ученика у наставном процесу):

9. Вербалне методе:

- *монолошка* (усмено излагање – предавање, приповедање, описивање, образлагање, и објашњавање);
- *дијалошка (слободан разговор* – уобичајена вербална комуникација са ученицима; *дискусија* – полемика, дебата или расправа, постављање питања и супротстављање мишљења аргументима).

10. **Решавање проблема – хеуристички приступ** (наставник поступно води ученике кроз процес откривања приликом решавања проблема).

11. **Рад на тексту, писани и графички радови** (коришћење уџбеника и шире литературе, полупрограмираног и програмираног материјала, текстова; илустрације - цртежи, дијаграми, графици, шеме; самостални писани и графички радови ученика - школски писмени задаци, контролне вежбе, тестове, реферати и сл.).

12. **Демонстративна** (приказивање модела, шема, скица, појава, стања, активности, филмова, разне пројекције и друго).

13. **Практични рад и радионица** (лабораторијски, експериментални, различите врсте практичних вежби и радионица).

14. **игровне активности** (стваралачке, уметничке, драмске, логичке и друге игре као и задаци отвореног типа у језичком, логичко-математичком, телесно-кинестетичком, визуелно-просторном, музичком и емоционално-социјалном домену).

15. **Истраживачки рад ученика** (увођење ученика у поступак научног истраживања на сопственом истраживачком пројекту).

16. **Комбиновани рад** (истовремено коришћење различитих метода).

НАСТАВНА СРЕДСТВА

* Постоје различите класификације наставних метода. Наведене су оне које се најчешће користе и које би требало да се користе у пракси. Ради осавремењавања наставе пожељно би било да се чешће користе наставне методе под редним бројем: 2, 5, 6 и 7. Наставник може користити и друге наставне методе које нису овде наведене.

Постоји више класификација наставних средстава, а у овим Напоменама дата је једна од њих.

Текстуална (*штампани и писани текстови*).

Визуелна (*предмети, фотографије, дијаслике, цртежи, карте, шеме, дијаграми, симболи итд.*).

Аудитивна (*шумови у природи, музички и тонски ефекти, звучни ефекти итд.*).

Аудио-визуелна (*дијафилм са текстом, музиком и звуцима; филмови; ТВ емисије; видео касете; школска телевизија; настава уз помоћ рачунара; видеопроејектора и др.*).

Мануелна (*разноврсни алати, машине, инструменти, апарати, препарати, предмети, материјали и др.*).

Помоћно-техничка (*разноврсне табле, столице, апликатори, показивачи и др.*).

Наставни предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: **ДРУГИ**, недељни фонд часова **2**, годишњи фонд часова **72**.

Правни основ за сачињавање документа:

Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр.10/ 2017) и Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр.16/ 2018) и Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 3/2019)

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **Ликовна култура**

Разред и одељење: ДРУГИ разред, одељење

Недельни фонд: 2 часова

Годишњи фонд: 72 часова

Ре дн и бр ој	Област/ тема	Исходи предмета	Месец										Тип часа		Укупно
			I X	X	X I	X I I	I	I I	I I I	I V	V	V I	обрад а	утврђ ивање, вежба ње, естетс ка анали за	
1.	ОБЛИ ЦИ	– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу;	8	1 0	8	2							18	10	28

2.	СПОР АЗУ- МЕВА ЊЕ	– тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли.				6	4						6	4	10
3.	ЛИКО ВНЕ ИГРЕ	– изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад.					8	6					8	6	14

4.	ПРОСТОР	– упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – пружи основне информације о одабраном музеју; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити – тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу;							2	6	8	4	12	8	20
УКУПНО:			8	10	8	8	4	8	8	6	8	4	44	28	72

Циљ	Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.
-----	--

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	ШИФРА СТАНДАРДА
– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу; – тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – пружи основне информације о одабраном музеју; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	ОБЛИЦИ	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу). Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...). Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)
	СПОРАЗУ-МЕВАЊЕ	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација). Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).	ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)
	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).	ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт
	ПРОСТОР	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).	ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ученика ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

ГЛОБАЛНИ (ГОДИШЊИ) ПЛАН – ЛИКОВНА КУЛТУРА 2. РАЗРЕД

Међупредметне компетенције по областима

У другом разреду се нарочито развијају: естетичка компетенција, компетенција за комуникацију, дигитална компетенција, компетенција за рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, компетенција за решавање проблема и компетенција за сарадњу.

Компетенција за рад са подацима и информацијама развија се на јединствени начин. Ученици користе информације и податке (визуелне, аудитивне, аудиовизуелне, текстуалне, вербалне, тактилне...) као подстицај (мотивацију) за стварање.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

У оквиру наставне теме *Облици* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – компетенција за учење, естетичка компетенција, компетенција за комуникацију, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, одговоран однос према окоolini.

У оквиру наставне теме *Споразумевање* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за комуникацију, компетенција за сарадњу, компетенција за учење.

У оквиру наставне теме *Ликовне игре* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – рад са подацима и информацијама, сарадња и комуникација, дигитална компетенција, естетичка компетенција, компетенција за учење.

У оквиру наставне теме *Простор* посебно ће се развијати међупредметне компетенције – рад са подацима и информацијама, компетенција за сарадњу, компетенција за комуникацију, дигитална компетенција, естетичка компетенција.

ЛИКОВНА КУЛТУРА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

ПРЕДЛОГ РЕДОСЛЕДА НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА

Тема	Садржај теме	Редни број	Наставна јединица	Тип часа
ОБЛИЦИ (18 + 10)	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу).	29.	Облици у свету око нас (Млади истраживачи)	обрада
		30.		
		31.	Облици и простор (Приближи поглед, Маштовите фризура)	вежбање
		32.		
		33.	Природни и вештачки облици	обрада
		34.		
		35.	Природни и вештачки облици (Постани дизајнер)	вежбање
		36.		
		37.	Опажамо облике (Те чудесне животиње)	обрада
		38.		
	Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...).	39.	Светлост и облици (Извори светлости)	обрада
		40.		
		41.	Светлост и сенка (Стварамо силуете, Фигура и позадина "Позориште сенки")	вежбање
		42.		
		43.	Симетрија	обрада
		44.		
		45.	Ближе – веће; даље – мање, једноставно–сложено	обрада
		46.		
		47.	Обојено-безбојно, једнобојно–вишебојно	обрада
		48.		
	Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).	49.	Испупчен – удубљен	обрада
		50.		
		51.	Супротности (Сличности и разлике)	вежбање
		52.		
		53.	Облик и целина	обрада
		54.		
		55.	Облик и целина (везивање и спајање – нова целина)	вежбање
		56.		

Тема	Садржај теме	Редни Број	Наставна јединица	Тип часа
СПОРАЗУМЕВАЊЕ (6 + 4)	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација).	29.	Тумачење –Знаци и симболи (Како се споразумевамо, Покретом опонашамо неку радњу)	обрада
		30.		

	Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).	31.	Садржај визуелних информација (Иницијали)	обрада
		32.		
		33.	Слика и реч –лепо писање (писање честитке)	обрада
		34.		
		35.	Садржај визуелних информација (Мој печат)	вежбање
		36.		
		37.	Слика и реч (стрип, илустрација приче)	вежбање
		38.		
ЛИКОВНЕ ИГРЕ (8 + 6)	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).	39.	Светле и тамне боје (Плава и жута)	обрада
		40.		
		41.	Боја и облик (Нешто ново)	обрада
		42.		
		43.	Боја и облик (Ритам боја и облика)	вежбање
		44.		
		45.	Боја и звук (Чаробни свет музике и сликарства)	обрада
		46.		
		47.	Боја (Истражујемо: Сликамо необичним четкама)	вежбање
		48.		
		49.	Замишљања (стварност и машта) (Путовање у чудесне крајеве, Преобликовање започетих облика доцртавањем, лепљењем. Фотомонтажа)	обрада
		50.		
ПРОСТОР (12 + 8)	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).	51.	Замишљања (У земљи змајева)	вежбање
		52.		
		53.	Простор - обликовање простора (Амбијент)	обрада
		54.		
		55.	Простор - обликовање простора (Као прави грађевинари)	вежбање
		56.		
		57.	Кретање једног облика у простору (Акваријум, Ухвати тренутак, Спортиста)	обрада
		58.		
		59.		обрада

		60.	Кретање више облика у простору (Приказ кретања у сликарству)	
		61.	Кретање једног и више облика у простору (Разиграни облици)	вежбање
		62.		
		63.	Сцена	обрада
		64.		

Тема	Садржај теме	Редн и Број	Наставна јединица	Тип часа
ПРОСТОР (12 + 8)	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).	65.	Сцена – маске (лутке)	обрада
		66.		
		67.	Сцена - костими	обрада
		68.		
		69.	Сцена - маске, костими и реквизити (Од израде лутака до драмске игре)	вежбање
		70.		
		71.	Сцена – извођење представе	естетска анализа
		72.		

ГЛОБАЛНИ ПЛАН НАСТАВНИКА

ШКОЛСКА 2024/2025. ГОДИНА

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Кључни појмови садржаја у настави музичке културе у другом разреду: звук, тон, певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
✓ објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; ✓ разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; ✓ издвоји основне музичке изражајне елементе; ✓ препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; ✓ повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; ✓ изговара бројалице у ритму, уз покрет; ✓ пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; ✓ изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; ✓ примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; ✓ свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; ✓ повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; ✓ повезује ритам са графичким приказом; ✓ учествује у школским приредбама и манифестацијама; ✓ направи деље ритмичке инструменте; ✓ осмисли покрете уз музику; ✓ осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; ✓ осмисли одговор на музичко питање; ✓ осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; ✓ према литерарном садржају изабере од понуђених одговарајући музички садржај;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	♪ Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос зву-лик, музичка-радња; ♪ Композиције које илуструју различита осећања; ♪ Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења; ♪ Тон: боја (различити гласови и инструменти), јачина (гласан/тих) – звуци из природе и окружења; ♪ Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената; ♪ Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар); ♪ Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика; ♪ Музичка прича; ♪ Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика); ♪ Музички бонтон; ♪ Музика и здравље; ♪ Носиоци звука (CD плејер, рачунар...).
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	♪ Изговор бројалице у ритму уз покрет; ♪ Звучне ономатопеје и илустрације; ♪ Правилан начин певања – држање тела и дисање; ♪ Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица; ♪ Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху; ♪ Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме; ♪ Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (а1 – бела, ха1 – љубичаста боја); ♪ Дечеји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима; ♪ Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара; ♪ Певање и извођење музичких игара уз свирање на дељејим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. ♪ Свирање инструменталних аранжмана на дељејим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука;

✓ поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; ✓ користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носеоце звука.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	♪ Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала; ♪ Креирање сопствених покрета уз музику; ♪ Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука; ♪ Музичка питања и одговори и музичка допуњалка; ♪ Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација на краћи литерарни текст.
--	---------------------------------	--

Реализација циљева и постизање исхода у 2. разреду кроз:

Област/тема		Месец										Обрада	Утврђивање	Остали облици	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
I	Слушање музике	1	-	1	-	1	-	-	1	2	-	4	-	2	6
II	Извођење музике	3	5	3	3	2	2	4	3	1	1	20	4	3	27
III	Музичко стваралаштво	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2
-	Годишња систематиз.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Укупно		4	5	4	4	3	2	4	4	4	2	24	4	8	36

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
I	Слушање музике	- Компетенција за целоживотно учење - Естетска компетенција - Дигитална компетенција - Вештина комуникације - Рад са подацима и информацијама - Брига за здравље - Еколошка компетенција - Вештина за живот у демократском друштву	<u>Ученик уме да препозна:</u> 1.2.1. – основне музичке изражајне елементе; 1.2.2. – извођачки састав; 1.2.4. – српски музички фолклор; 2.2.1. – музичке елементе; 2.2.2. – поједине инструменте и гласове.	<u>Ученик ће бити у стању да:</u> ✓ објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; ✓ разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; ✓ издвоји основне музичке изражајне елементе; ✓ препозна музику тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; ✓ повезује карактер дела са изражајним музичким

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
				елементима и инструментима.
II	<i>Извођење музике</i>	▪ Компетенција за целоживотно учење ▪ Естетска компетенција ▪ Дигитална компетенција ▪ Вештина комуникације ▪ Вештина сарадње ▪ Рад са подацима и информацијама ▪ Одговоран однос према здрављу ▪ Вештине за живот у демократском друштву ▪ Предузетничка компетенција	<u>Ученик уме да:</u> 1.3.1. – пева једноставне народне и уметничке композиције; 1.3.2. – изводи једноставне композиције на инструменту; 1.3.3. – се изрази покретом; 1.3.4. – музицира у групи уважавајући различите улоге чланова групе; 2.3.2. – учествује у инструменталној пратњи; 2.3.3. – уме да комуницира покретом; 2.3.4. – изводи разноврсни музички репертоар певањем/свирањем, покретом, индивидуално и у групи, развијајући тимски дух; 3.3.2. – активно учествује у музичком животу школе и заједнице.	<u>Ученик ће бити у стању да:</u> ✓ изговара бројалице у ритму, уз покрет; ✓ пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; ✓ изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; ✓ примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; ✓ свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; ✓ повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; ✓ повезује ритам са графичким приказом; ✓ учествује у школским приредбама и манифестацијама.
III	<i>Музичко стваралаштво</i>	▪ Компетенција за целоживотно учење ▪ Естетска компетенција ▪ Вештина комуникације ▪ Рад са подацима и информацијама ▪ Брига за здравље ▪ Еколошка компетенција ▪ Вештина за живот у демократском друштву ▪ Еколошка компетенција	<u>Ученик уме да:</u> 1.4.1. – направи музичке инструменте користећи предмете из окружења; 1.4.2. – осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела; 1.4.3. – осмисли покрет уз музику; 2.4.1. – ствара пратеће мелодијско-ритмичке деонице на музичким инструментима; 2.4.2. – импровизује музички дијалог на инструменту и/или гласом; 2.4.3. – осмисли серију покрета уз музику.	<u>Ученик ће бити у стању да:</u> ✓ направи деचे ритмичке инструменте; ✓ осмисли покрете уз музику; ✓ осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; ✓ осмисли одговор на музичко питање; ✓ осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; ✓ према литерарном садржају изабере од понуђених одговарајући музички.

Ред. бр. теме	Наставна тема	Начин остваривања		Евалуација
		Методе и облици рада	Наставна средства	
I	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	▶ комуникативни приступ уз примену групног и индивидуалног рада; ▶ користе се комбиноване методе, најчешће дијалошка и илустративно-демонстративна; ▶ активно учење уз коришћење одговарајућег аудио и видео-материјала, постера;	▶ уџбеник ▶ мултимедијални ПДФ ▶ табла, фломастер, креда ▶ хармонски инструмент ▶ дечији музички инструменти (ударачки инструменти неодређене висинине тона Орфовог инструментаријума) ▶ слике инструмената и композитора ▶ уметничке репродукције ▶ компјутер, пројектор, платно ▶ интернет	▶ <u>Систематско праћење ученика кроз:</u> 2. ангажовање ученика на часу 2. партиципацију музичког догађаја 3. специфичне вештине 4. певање и свирање ▶ <u>Периодично праћење ученика кроз:</u> 1. усмену проверу знања 2. музичке слагалице и квизове знања 3. израду креативних задатака на одређену тему
II	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ			
III	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО			

Наставна тема		Активности ученика	Активности наставника
I	<i>Слушање музике</i>	✓ слуша пажљиво музичке примере; ✓ стиче нова знања; ✓ уочава инструменте, гласове и извођачке саставе; ✓ анализира основне музичке елементе; ✓ критикује на основу личног запажања; ✓ пореди дела различитих вредности; ✓ илуструје свој лични доживљај дела; ✓ препознаје слушано дело; ✓ повезује исте елементе у различитим делима; ✓ примењује стечена знања и искуства; ✓ процењује; ✓ оцењује.	❖ демонстрира музичке примере; ❖ приказује слике композитора, инструмената, инструменталних и вокалних састава; ❖ објашњава, формулише; ❖ организује и усмерава ученике; ❖ запажа; ❖ разматра; ❖ анализира; ❖ процењује; ❖ оцењује.
II	<i>Извођење музике</i>	✓ распевава се; ✓ пева по слуху; ✓ свира на дечијим ударачким инструментима; ✓ игра народне игре; ✓ запажа, уочава, повезује, прави разлику; ✓ стиче нова знања; ✓ процењује; ✓ оцењује.	❖ демонстрира техничке вежбе и распевава ученике; ❖ прати ученике свирањем на хармонском инструменту; ❖ интерпретира и демонстрира примере за певање и свирање; ❖ показује покрете; ❖ организује и усмерава ученике; ❖ објашњава, формулише; ❖ запажа; ❖ разматра; ❖ анализира; ❖ процењује; ❖ оцењује.
III	<i>Музичко стваралаштво</i>	✓ импровизује ритам на ритмичком инструменту; ✓ допуњује ритам и мелодију; ✓ импровизује покрет; ✓ креира; ✓ осмишљава ритмичку пратњу; ✓ конструише свој инструмент; ✓ примењује стечена знања; ✓ процењује; ✓ оцењује.	❖ организује и усмерава ученике; ❖ запажа; ❖ разматра; ❖ анализира; ❖ процењује; ❖ оцењује.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА ЗА ШКОЛСКУ
2024 / 2025. ГОДИНУ (СРБИЈА)

ПРЕДМЕТ: Дигитални свет

РАЗРЕД: Други

УЧИТЕЉ/УЧИТЕЉИЦА:

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	4	4	5	4	1	1	-	-	-	-	13	6	19
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-	3	4	7
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	-	-	-	-	-	-	-	3	4	3	5	5	10
УКУПНО		4	4	5	4	1	3	5	3	4	3	21	15	36

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЃУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ Изучавањем предмета развијају се:	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Компетенција за целоживотно учење - Ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њим. - Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења. - Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. Рад с подацима и информацијама - Разликује јавне и приватне податке, упознат је са основним правилима чувања приватности података. Дигитална компетенција - Приликом решавања проблема бира одговарајућа ИКТ средства. Решавање проблема - Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. - Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације сходно релевантним критеријумима,	- упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; - користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); - самостално користи дигиталне уџбенике за учење; - креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; - својим речима објасни појам покретне слике; - креира елементе покретне слике; - креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; - својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет;

		објашњава шта су предности и слабе стране различитих решења. - Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију. - Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама.	- наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Сарадња - Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева. - Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима. - Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе. - Ангажује се у реализацији преузетих	- објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; - разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; - реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; - наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; - организује сопствено учење у онлајн окружењу на

		обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин. - Учествоје у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.	начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја; - предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину;
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Естетичка компетенција - Анализира и критички вреднује дигитални производ у контексту естетике и корисничког доживљаја. Предузимљивост и предузетничка компетенција - Искузује и заступа своје идеје, утиче на друге кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта.	- својим речима објасни појам алгоритам; - анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; - креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; - анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; - уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички);

			- креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.
--	--	--	---

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: грађанско васпитање

разред: други

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

Исходи	Ред. број	Наставна тема	Број часова		
			Обрада	Утврђивање	Укупно
По завршеном разреду ученик ће бити у стању да: – разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; – препозна и уважи осећања и потребе других; – наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о деčјим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша ускладу са њима; – наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групена примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; – саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; – даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна ускубу; – представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције;	1.	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	1,2,3,4,14,15 (6 часова)	8,13,16,17 (4 часа)	10
	2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	5,6,7,35 (4 часа)	9,10,11,12,22,34, 36 (7 часова)	11
	3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	18,19,20,21 (4 часа)	23, 24 (2 часа)	6
	4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	25,26,30,31 (4 часа)	27,28,29,32,33 (5 часова)	9

– са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.					
Укупно часова	36		18	18	36

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ПРЕМА НАСТАВНИМ ЈЕДИНИЦАМА

Редни Број часа	Месец	Наставнајединица	Тип часа
1.	Септе- мбар	Растемо, мењамо се	Обрада
2.		Подсетимо се	Обрада
3.		Знак наше групе	Обрада
4.		Моја колекција бецева	Обрада
5.	октобар	Наша идеја за заједничку акцију и шта даље...	Обрада
6.		Савети наших пријатеља	Обрада
7.		О чему треба размишљати пре него што кренемо у акцију	Обрада
8.		О чему још треба размишљати пре него што кренемо у акцију	Утврђивање
9.		Дневник заједничке акције1	Обрада
10.	нове- мбар	Дневник заједничке акције2	Обрада
11.		Представљање акције1	Утврђивање
12.		Представљање акције 2	Утврђивање
13.		Шта смо до сада научили – децја права 1	Утврђивање
14.	децембар	Шта још треба да научимо – децја права 2	Обрада
15.		Права и одговорности – децја права 3	Обрада
16.		Права и правила која су нам важна – децја права 4	Утврђивање
17.		Права и правила која су нам важна – децја права 5	Утврђивање
18.	јануар	Безбедност 1	Обрада
19.		Безбедност 2	Обрада
20.		Безбедност 3	Обрада
21.		Безбедност 4	Обрада
22.	фев.	Када све то знамо, хајде да применимо 1	Утврђивање
23.		Када све то знамо, хајде да применимо 2	Утврђивање
24.	март април	Ситуације у којој су угрожени и права и безбедност	Утврђивање
25.		Са оваквим знањем можемо у нову заједничку акцију	Обрада
26.		Нова заједничка акција – избор	Утврђивање
27.		Стварамо нове тимове и радимо задатке 1	Утврђивање
28.		Стварамо нове тимове и радимо задатке 2	Утврђивање
29.		Стварамо нове тимове и радимо задатке 3	Утврђивање
30.		Припрема за јавни наступ наступ 1	Обрада
31.		Припрема за јавни наступ наступ 2	Обрада
32.	мај	Час презентације	Утврђивање
33.		Оценимо наш заједнички рад	Утврђивање
34.		Круг захвалности	Утврђивање
35.		Путовање од првог до последњег часа у другом разреду	Обрада
36.	јун	Слављење	Утврђивање

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ**

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

Програм ваннаставних активности

Поред организације излета, посета изложбама и сарадње са локалном самоуправом, ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује ваннаставне активности ученика у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта. Сврха ових активности је подршка прилагођавању ученика трећег разреда на школску средину и заједницу, као и задовољавање/проширивање њихових интересовања, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго. Активности организовати тако да ученици имају што више могућности за активно учешће, за креативно испољавање, за интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија. Резултате рада ученика у оквиру ваннаставних активности треба учинити видљивим, јер се на тај начин обезбеђује мотивација и задовољство учесника активности. Бројни су начини на које је могуће то остварити, као на пример: организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусрете и друго.

Ваннаставне активности имају за циљ да ученицима омогуће максимално потврђивање личности на образовном, креативном, друштвеном и личном плану.

Задаци ваннаставних активности су на проширивању, продубљивању и стицању нових знања, умења и вештина, односно повезивању теорије и праксе, затим, задовољавању специфичних интересовања ученика, а тиме и њиховој професионалној оријентацији, као и формирању радних навика у циљу активног коришћења слободног времена за културни и друштвени живот.

У складу са ресурсима, школа за ученике млађих разреда у оквиру ваннаставних активности организују секције (ликовна, музичка, драмска, рецитаторска, литерарна, спортска).

Врста активности	
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	Штафетне игре по избору Школице Брзо трчање на 20 метара Игре и играчке некад и сад Елементарне игре по избору ученика Игре на снегу Фудбал Између две ватре
ЛИКОВНО-КРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ	Прављење маски за маскембал Правимо од сувог лишћа Украси за јелку Новогодишње честитке Новогодишњи вашар 8.март-прављење честитки Цвеће од папира Дан школе Осликавамо ускршње јаје Ускршњи вашар Уређење одељенског паноя
ЕКОЛОШКЕ АКТИВНОСТИ	Дан јабуке Загађење ваздуха 22.март-Светски дан воде; Заштита воде од загађења Значај штедње Рециклажа Уређење школског дворишта
КУЛТУРНЕ И УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	Гледамо позоришне представе Новогодишња представа Приредба поводом обележавања Светог Саве Приредба поводом обележавања Дана школе
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	Трка за срећније детињство 10.децембар-Дан људских права Помажемо једни другима Друг другу-акција прикупљања школског прибора

	Један пакетић-много љубави (прављење новогодишњих пакетића за децу из угрожених породица)
НАУЧНО-ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	Користимо дигитални уџбеник Играм се и учим (е-квиз) Наши научници
ЛИТЕРАРНЕ, РЕЦИТАТОРСКО- ДРАМСКЕ, ФОЛКЛОРНЕ СЕКЦИЈЕ	Читалачка значка Вежбе глуме Драматизација одабраних текстова Рецитовање песама Народне игре и песме Плешемо

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **ДОПУНСКА НАСТАВА**

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

МАТЕМАТИКА	Бр.часова
1. Бројеви до 100	1
2. Одређивање непознатог брја	1
3. Сабирање и одузимање двоцифрених бројева без прелаза	1
4. Сабирање и одузимање бројева са прелазом преко десетице	1
5. Римске цифре	1
6. Јединице мере за дужину	1
7. Упоредивање и мерење дужи	1
8. Обим геометријске фигуре	1
9. Множење бројевима 0,1,2,4 и 10	1
10. За толико већи и толико пута већи број	1
11. Таблица множења	1
12. Таблица множења	1
13. Дељење; дељеник, делилац, количник	1
14. За толико мањи толико пута мањи број	1
15. Правоугаоник и квадрат	1
16. Редослед рачунских операција	1
17. Одређивање непознатог чиниоца, дељеника и делиоца	1
18. Разломци	1
укупно	18
СРПСКИ ЈЕЗИК	
1. Штампана и писана слова ћирилице, велико слово, знаци интерпункције	1
2. Читање - вежбање	1
3. Реченице по значењу и облику	1
4. Именице – род и број	1
5. Глаголи, глаголска времена	1
6. Препричавање	1
7. Учена правописна правила	1

8. Диктат	1
9. Читамо и разумемо	1
10. Велико слово у писању једночланих и вишечланих географских појмова	1
11. Обрађена штампана слова латинице	1
12. Обрађена штампана слова латинице	1
13. Читање текстова писаних латиницом	1
14. Вежбе усменог и писменог изражавања	1
15. Поштујемо правописна правила и пишемо	1
16. Писана слова латинице	1
17. Диктат - латиница	1
18. Научили смо из језика и правописа	1
укупно	18
Свега часова	36

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставни предмет: **ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ**

Недељни фонд часова: 1 Годишњи фонд часова: 36

9. Договор о раду , кућни ред школе
10. Ја у одељењу - комуникација и сарадња
11. Како помоћи другу у игри и учењу
12. Права и обавезе детета
13. Програми у оквиру <i>Дечје недеље</i>
14. Одељењска правила
15. Важност хигијенских навика
16. Значај радних навика за успех и учење
9. Технике учења
11. Неговање хуманих односа у колективу - недеља лепих порука
11. Анализа успеха и владања на крају I класификационог периода
12. Понашање на јавном месту
13. Гледали смо филм, тв емисију, позоришну представу
14. Слободно време ученика
15. Планирамо наше време и напредовање
16. Уређење учионице
17. Похвалићу другарски поступак...
18. Односи и моја улога у породици
19. Како решавамо конфликте
20. У сусрет школској слави – Свети Сава - обележавање
21. Анализа успеха и владања на крају првог полугодишта
22. Без насиља је лепше - радионица
23. Различити смо, а једнаки – прихватање различитости
24. Нашим драгим мамама
25. Здрава исхрана и да ли се здраво храним
27. Какву околину желимо
27. Шала, смех, анегдоте – препричавање
28. Обележавање Дана школе
29. Одевање и изглед –природна, естетска и културна потреба човека
30. Анализа успеха и владања на крају III класификационог периода
31. Значај спорта за здравље људи
32. Омиљени спорт – Недеља спорта
33. Зашто је штедња важна
34. Наш допринос заштити животне средине
35. Резултати рада на крају школске године
36. Одељењско дружење на крају школске године

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

ПЕТИ РАЗРЕД Годишњи фонд 36

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада изборног предмета *Цртање, сликање и вајање* јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

Ова изборна настава такође:

Омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе;

Омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;

Мотивише ученике на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика;

Развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;

Ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства;

Развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење; развија већу осетљивост за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;

Развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање;

Континуирано подстиче и прати интересовања за посећивањем музеја, изложби и јача потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;

Ствара услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;

Омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности;

Развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за учење		ЦРТАЊЕ

Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву Одговорно учешће у демократском друштву	– црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником; – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику;	Својства линија. Врсте цртежа. Цртачке технике.
		СЛИКАЊЕ Примарне, секундарне и терцијарне боје. Локални тон. Сликарске технике
		ВАЈАЊЕ Својства облика. Стилизовање облика. Вајарске технике

	– разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице.	
--	---	--

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ЦРТАЊЕ (12 часова)

Врсте и својства линије (2)

Стварање различитих вредности линија. Цртање, цртачки материјали, меке оловке, креде, перо, трска, разни цртачки материјали.

Линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2)

Перцепција, стварање различитих вредности квалитета површина. материјали.

Естетско процењивање (1)

Односи величина (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика. Цртање, цртачки материјали, меке оловке, креде, перо, трска, разни цртачки материјали.

Лепо писање са калиграфијом (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика. Цртање, цртачки материјали, обичне оловке са ознаком "Б" пласнато заострене оловке, метално перо, туш и перо и пенкало, разни цртачки материјали.

Компоновање више ритмичких целина у простору (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика. Цртање, сликање и вајање.

Цртање естетско процењивање (1)

СЛИКАЊЕ (12 часова)

Својства сликарских материјала и подлога (2)

Перцепција. Сликање и цртање разним сликарским и цртачким материјалима.

Ритмичко компоновање боја и облика (2)

Перцепција, опажање ритма линија, боја, облика. Сликање, цртање и вајање, одговарајућа средства и материјали.

Коришћење разних материјала за компоновање (2)

Перцепција. Сликање, цртање и колаж; одговарајућа средства и материјали.

Визуелно споразумевање (2)

Перцепција линија, боја и облика. Сликање, цртање и вајање; одговарајућа средства и материјали.

Временски и просторни низови (цртани филм, стрип) (2+1)

Аперцепција, перцепција - асоцијације у низу покретне слике; боје, мрље, цртежи, облици. Сликање, цртање и вајање; одговарајућа средства и материјали.

Сликање, естетско процењивање (1)

ВАЈАЊЕ (12 часова)

Вајање, врсте вајарског материјала (4)

Перцепција и аперцепција, стварање различитих вредности форме (конвексно, конкавно; отворено, затворено) и чврсти материјали. Вајање, глина, гипс и остала одговарајућа средства и чврсти материјали.

Везивање тродимензионалних облика у простору (2)

Перцепција и аперцепција. Вајање, глина, керамичка глина и остала одговарајућа средства и материјали. **Слободно компоновање (2)**

Перцепција и аперцепција. Вајање, глина, керамичка глина, гипс и остала одговарајућа средства и материјали. **Обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит) (2+1)**

Аперцепција, перцепција. Вајање, глина, керамичка глина, пластелин, гипс и остала одговарајућа средства и материјали.

Вајање, естетска анализа (1)

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности *Цртање, сликање и вајање* омогућава ученицима петог или шестог разреда да кроз ликовне радионице и индивидуалне и тимске ликовне пројекте развијају стваралачко мишљење и вештине које су им неопходне за свакодневни живот и наставак школовања.

У првој колони табеле наведене су међупредметне компетенције које је неопходно развијати код ученика, како у настави свих предмета, тако и током слободних наставних активности. У другој колони су наведени исходи учења за крај разреда, који прописују шта је сваки ученик способан да уради по завршетку учења програма. Исходи су смерница за планирање активности ученика, а не одређују ниво постигнућа, јер је развој ученика индивидуалан. У трећој колони су наведене три теме: *Цртање; Вајање и Сликање*, као и кључни појмови садржаја програма који су смерница наставнику за одабир мотивационих садржаја и планирање наставе.

Ослонац за планирање и реализацију програма је опште упутство за све програме слободних наставних активности, као и упутство за програм *Цртање, вајање и сликање*, које ближе објашњава специфичност програма. Програм је конципиран тако да фаворизује ликовне активности ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем ликовног истраживања и решавања ликовних проблема, сарадњу и употребу савремених технологија за учење и стваралачки рад.

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ је потребно подстицати ученике да користе што различитије изворе и врсте информација, да их критички процењују, као и да их користе као подстицај за стварање оригиналног ликовног рада.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм слободне наставне активности *Цртање, сликање и вајање* надовезује се на програм предмета *Ликовна култура*, па је приликом планирања слободних активности неопходно водити рачуна о предзнањима ученика. Треба имати у виду и то да се програм слободних наставних активности разликује од програма општеобразовног предмета *Ликовна култура*, који обухвата знатно шире садржаје и исходе учења. Програм слободних наставних активности не предвиђа даље ширење програма општеобразовног предмета *Ликовна култура*, већ је фокусиран на одабране уметничке гране како би ученици имали довољно времена да развијају корисне вештине.

Приликом припреме оперативног плана наставник одређује број часова за реализацију сваке програмске теме и наставне јединице, као и називе наставних јединица. Називи наставних јединица се одређују на основу назива теме, кључних појмова и исхода, а указују на активност ученика и садржаје који омогућавају достизање исхода. На пример, *Цртање мртве природе, Сликање пејзажа, Вајање портрета...*

Кључни појмови садржаја програма су смернице за избор мотивационих садржаја, а који треба да обухватају разноврсне визуелне, аудио и аудиовизуелне информације, које наставник припрема и приказује на часу. Приказани садржаји и мотивациони разговор треба да побуде радозналост и спремност ученика да код куће или на часу и сами проналазе сродне подстицаје за стваралачки рад. Наставник процењује могућности ученика и школе. Уколико школа поседује услове, ученици под надзором и према упутству наставника могу да траже мотивационе садржаје на интернету током часа. Препорука је да те активности не трају дуже од пет минута како се не би губило драгоцене време за развијање идеја и реализацију ликовног рада.

Прописани исходи су достижни за сваког ученика, јер су формулисани тако да не прописују ниво постигнућа. Како су у питању исходи за крај учења програма, који су формулисани уопштено, наставник може да прецизира исходе за сваку наставну јединицу. На пример, *По завршетку наставне јединице ученик ће бити у стању да примењује технику лавирани туш.*

Приликом планирања активности неопходно је мислити и на активности које на специфичан начин развијају међупредметне компетенције. Рад са подацима и информацијама подразумева и коришћење разноврсних информација као подстицај за стваралачки ликовни рад. И погрешан податак може послужити као подстицај за стварање. На пример, исказ: *Лазане су традиционално српско јело* и питања: *Да ли је овај исказ тачан; Зашто није; Која су традиционална српска јела; Од којих састојака се справљају; Како се ти састојци производе; Које је ваше омиљено јело...* Ученици након разговора могу да обликују ликовне радове самостално одређујући ликовну тему. Могу да прикажу омиљено јело или састојак или процес производње неког састојка или да осмисле трпезу из маште... Посебан захтев је да на основу информација које су добили током разговора о храни дизајнирају неки употребни предмет који није прехранбени производ (обућу, одећу, намештај, аутомобил...). Ликовна дела, такође, могу да буду подстицај за стварање, а да не упућују на копирање. Ученици могу да на основу уметничке слике насликају рад другачијег садржаја, користећи боје које опажају на уметничкој слици... Рад са подацима и информацијама пружа бројне могућности наставнику да осмисли активности које мотивишу ученике да стварају и развијају своје индивидуалне способности. Важно је приликом сваке активности истаћи циљ, односно објаснити ученицима зашто нешто раде, шта тачно уче и развијају како би се омогућило развијање компетенције за учење. Компетенција за комуникацију не подразумева само вербалну и писану комуникацију, већ и изражавање идеја, ставова, емоција, порука... ликовним техникама. Док у настави *Ликовне културе* ученици уче и да тумаче (декодирају) слику у најширем значењу, током слободних наставних активности фокус

треба да буде на изражавању. Компетенција за предузимљивост и оријентацију према предузетништву током слободних наставних активности развија се припремањем радова за наградне конкурсе и продајне изложбе на школском сајму, као и кроз друге школске пројекте. Када је реч о развијању дигиталне компетенције, програм слободних наставних активности који је усмерен на традиционалне технике развија ову међупредметну компетенцију веома специфично. Ученицима је потребно повремено дозволити да посматрају фотографију или снимак на интернету, највише пар минута, а затим да стварају аутентичан ликовни рад на основу опажања и памћења опаженог. Наставник треба претходно да укаже ученицима шта тачно треба да опажају и памте (боје, шаре, текстуре, облике...) и да постави захтев да ученици креирају другачију композицију од оне коју су посматрали. Савремена технологија се током слободних наставних активности може користити и за снимање радова и обраду дигиталне фотографије. С обзиром на то да је фонд часова недовољан, ученици могу то да раде код куће, уз надзор старијих. На исти начин ученици могу виртуелно посетити изложбе у музејима. Пожељно је искористити прилику да поједини музеју и установи културе организују у свом амбијенту ликовне активности за ученике.

Посебно заинтересованим и напредним ученицима могуће је задати домаће задатке. Корисно је да наставник унапред припреми листу могућих домаћих задатака. Тему индивидуалног пројектног задатка који се реализује код куће ученик може да одабере на основу две до четири тема које предлаже наставник, али и да сам осмисли и предложи тему која га највише интересује.

Потребно је унапред испланирати бар један тимски ликовни пројекат у току године, а који захтева више времена за реализацију.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Реализација програма треба да буде заснована на комбиновању различитих наставних метода и техника које мотивишу ученике и омогућавају максимални развој индивидуалних потенцијала. То, међутим, не подразумева упоређивање индивидуалних способности ученика и постављање превисоких захтева које не могу сви ученици да достигну, већ константно праћење напредовања сваког ученика и по потреби одређивање посебних индивидуалних задатака и активности да би се подстакла мотивација и омогућило напредовање у складу са индивидуалним способностима и интересовањима. Ученици и сами треба да предлажу ликовне теме и активности које их интересују, при чему све предложене активности треба да буду у оквиру програма. Оне могу бити повезане са актуелним догађајима у локалној заједници, као и за културну баштину народа ком ученици припадају. Треба имати у виду и то да ће неки ученици брже достићи исходе, а неки ученици спорије, као и то да ће сваки ученик једноставније и брже достићи неке исходе, а спорије друге исходе. Најважније је да се до краја године достигну сви исходи, у оној мери која је условљена индивидуалним могућностима сваког ученика.

У овом делу су дате препоруке и предлози активности као помоћ наставнику да одабере/осмисли задатке, а водећи рачуна о томе да није могуће реализовати све предлоге у оквиру датог фонда часова.

ЦРТАЊЕ

У оквиру ове теме потребно је планирати четири групе задатака: цртање на основу опажања, по задатом моделу (портрет, аутопортрет, поставка мртве природе, воће, поврће, биљке или предмети) који је одабрао наставник; цртање на основу опажања према моделу који је одабрао ученик; илустровање (приче, бајке, песме...) и цртање на основу маште. Ученици могу да уче нову технику или да усавршавају примену познате технике. Сви цртачки материјали и прибор су пожељни. Препорука је да се уместо

угљена у штапићу користи угљен у оловци, који се мање круни. Ученици који немају могућности да набаве разноврсан прибор и материјал могу да направе импровизовани прибор и материјал од предмета и састојака које имају код куће. Метално перо се може заменити природним алатима, као што су трска, перо од гуске или гранчице од дрвета. Трска се може користити ако се добро осуши. Начин на који јој је зашиљен врх, утицаће на линије које оставља за собом. Перо гуске се може користити ако му се добро очисте врх шмирглањем и ацетоном, па затим косо заостри. Перо је осетљивије на притисак од трске, па ће дати нежнији цртеж. Осим тушем и бајцом ученици могу цртати и инстант кафом, која даје веома тамну боју и може се користити као лавирани туш. Љуске лука ће дати тамно црвену боју, ако се користите исто као код фарбања ускршњих јаја, само се смањи количина воде. Хиперманган се може купити у апотеци у кесицама од 10 грама. Када се раствори у 100 gr течности даће боју магенте, док на папиру постаје окер до тамно браон у зависности од јачине раствора.

Ликовни проблеми које ученици треба да решавају везују се за примену ликовног језика, односно садржаја теорије обликовања који се у том разреду уче у настави *Ликовне културе*. Посебан нагласак је на развијању осећаја за изражајна својства линија и приказивању мотива у плановима.

Предлог хоби технике је цртање перманентним маркером на керамичкој шољи или тањиру који има једнобојну, белу глазуру. Наставник може да предложи другу активност, а хоби технике могу да се реализују и код куће. За ученике је корисно да на часу осмисле и скицирају мотив који би нацртали на неком употребном предмету.

Предлог активности за напредне ученике је преношење цртежа са мањег на већи формат папира (или другу подлогу већег формата), без употребе помоћних средстава, као што је претходно снимање и штампање цртежа у фотокопирници, коришћење папира на квадратиће или мерење.

Предлог заједничког пројекта је израда школског фанзина од најмање четири листа. Иако концепт фанзина подразумева да се ученици сами договарају, истражују, бирају и припремају садржаје и начин издавања, у оквиру пројекта је неопходно да наставник постави одређене критеријуме и прати развој пројектних активности (нарочито ако се фанзин поставља на интернет). Обавезни критеријуми су: да фанзин нема исти концепт и садржаје као школски часопис; да садржи више цртежа него текста; да нема вулгарних и увредљивих садржаја; да садржи стрип од најмање четири кадра и цртеже који изражавају коментар на актуелне школске догађаје, садржаје који се уче у том разреду, лапсусе ученика и наставника...

СЛИКАЊЕ

У оквиру ове теме потребно је планирати три групе задатака: слободно сликање на основу маште; сликање на основу посматрања; сликање на основу утиска о визуелним, аудио и аудиовизуелним садржајима (ликовно дело, снимак уметничке игре, филм, музичко дело, фотографија, игрица...). Ученике могу мотивисати фотографије инсеката, лишјајева, гљива... Могу радити по моделу тако што ће донети из природе различите плодове, комаде дрвета, камење, шкољке који имају необичне површине, линије и боје. Треба имати у виду да се знања о боји ученика петог и шестог разреда веома разликују, па је у складу са тим потребно осмислити циљеве часа и активности ученика.

Предлог хоби технике је украшавање ускршњих јаја и употребних предмета техником декупаж или ебру.

Предлог активности за напредне ученике је сликање композиција акрилним бојама на платну.

Предлог заједничког пројекта се односи на уређење школе и може обухватати израду мурала или чворованих таписерија, као и осликавање старог школског намештаја (столица и клупа) који је предвиђен за замену/бацање.

Предлог индивидуалног пројекта који се реализују код куће је витраж од прозирних фолија у боји или мозаик или осликавање облутака.

ВАЈАЊЕ

У оквиру ове теме потребно је планирати две групе задатака који се везују за материјал и поступак обликовања: моделовање меким материјалима; конструисање и обликовање комбинованим материјалима и материјалима за рециклажу. Пожељан меки материјал је школска глина, професионална вајарска глина, ДАС маса беле или теракота боје, ФИМО ефект и софт, као и друге савремене полимерне глине. Ученици који немају услова да набаве масе за обликовање могу да обликују масом коју су сами направили, а према рецепту који предлаже наставник или који су уз помоћ старијих пронашли на интернету или у литератури. Један од примера за то је маса од папира натопљеног у лепак за тапете. Као конструкцију могу користити жицу коју ће обмотавати папирима натопљеним у лепак за тапете. Када је реч о материјалу за рециклажу важно је да ученици не купују материјал, већ да обликују материјалом који имају код куће, јер је циљ уметничке рециклаже смањење отпада и загађења, односно развијање одговорног односа према здрављу, околини и друштву. Посебан нагласак је на стилизовању сложених облика и моделовању фигура у покрету.

Предлог хоби технике је израда накита и других акцесоара по избору ученика.

Предлог активности за напредне ученике је моделовање фигура већих димензија, на конструкцији од жице.

Предлог заједничког пројекта је израда мобилних инсталација за школу, као што су тракасте завесе, мобилне скулптуре, предмети од бојених фолија и сл. да би на тај начин оплеменили животни простор. Уколико постоје услови, могући пројекти су ливење у гипсу, као и обликовање керамичке глине, печење и глазирање керамике.

Индивидуални пројекти које заинтересовани ученици реализују код куће обухватају самостални избор теме, материјала, технике и садржаја.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је дати повратну информацију која ученику помаже да побољша свој резултат и учење.

Самопроцена је од изузетног значаја за напредак ученика у развијању способности опажања, изражавања, критичког и стваралачког мишљења. Самопроцена се врши кроз разговор, а веома је корисна метода 3, 2, 1 за самопроцењивање напретка, која је предложена у програму општеобразовног предмета *Ликовна култура*. Имајући у виду специфичност програма потребно је посебну пажњу обратити на грешке у ликовном раду и објаснити ученицима како да преобликују неуспеле радове, уместо да их бацају. Такође, потребно је водити рачуна о узрасним могућностима ученика, као и о томе да ученици могу бити незадовољни успешним ликовним радом или задовољни радом који

не достиже очекиване резултате. Суштински грешке постоје у решавању постављених ликовних проблема у композицији, нарочито када се ради по моделу, док се код изражавања на основу маште или утиска мора рачунати на слободу ликовног изражавања, па и на то да грешке у композицији нису много важне у односу на садржај ликовног рада.

Препорука је да ученици чувају и преносе све цртеже и слике у мапи радова коју су сами направили и украсили, док фигуре могу да преносе у кутији са преградама, коју су, такође, сами направили. На крају полугодишта и пред крај школске године потребно је поставити изложбу свих радова (реализованих у школи и код куће) у холу школе, а у току године је пожељно да ученици сами постављају мање изложбе по завршетку сваког ликовног пројекта. Излагање радова је важно због поређења и самопроцене напретка, а разговор о радовима, односно различитим начинима решавања ликовних проблема омогућава ученицима и да уче једни од других.

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ

ВРЕДНОСТИ И ВРЛИНЕ КАО ЖИВОТНИ КОМПАС I и II

Слободна наставна активност *Вредности и врлине као животни компас I и II* нуди се ученицима од петог до осмог разреда с тим да је они могу бирати само једном у другом циклусу. То су два програма која су по садржају иста али са делимично различитим исходима (захтевнији су за ученике 7. и 8. разреда) и начином рада имајући у виду разлике у узрасту ученика што се огледа у избору подстицаја, примера, техника рада и сложености захтева.

Слободна наставна активност *Вредности и врлине као животни компас I и II* нуди се ученицима од петог до осмог разреда с тим да је они могу бирати само једном у другом циклусу. То су два програма која су по садржају иста али са делимично различитим исходима (захтевнији су за ученике 7. и 8. разреда) и начином рада имајући у виду разлике у узрасту ученика што се огледа у избору подстицаја, примера, техника рада и сложености захтева.

Садржај програма дат је у оквиру тематских целина: **Животне вредности; Људске врлине; Социјалне вештине и Добročинство**

По садржају, начину рада слободна наставна активност *Вредности и врлине као животни компас I* има капацитет да се са ученицима разговара и неким актуелним ситуацијама из школског живота и самим тим смањи нека постојећа тензија, разреши неки школски конфликт или идентификује ученик коме је потребна додатна помоћ.

У наставку упутства за сваку тему из програма дате су смернице, препоруке за рад. Наставници имају слободу да осмисле на који начин ће обрађивати садржаје и са којим материјалима али увек имајући у виду исходе које треба постићи. За крај овог уводног дела упутства издвајамо неколико техника које процењујемо као погодне за рад са ученицима у овој области.

Драматизација – ученици драматизују изабрани текст који у себи има неки вредносни проблем – на тај начин се стимулише разумевање како изгледају ствари из туђег угла, како се проблем може решавати и сл.

Разговори о људима који су пуно учинили за заједницу – ове активности имају за циљ да ученици увиде да се иза сваког великог достигнућа крије стрпљење, издржљивост и вежбање, а иза подршке заједници и поседовање одређених вредности и спремност да се особа посвети њиховом остваривању. Пример такве особе може бити Михајло Пупин.

Разговор са гостима који су учинили добро дело – организовање посете особа које су урадиле нешто што се уклапа у концепт програма.

Моделирање кроз лични пример или пример појединаца из школе – када ученици виде да се наставник труди да помаже другима или се у школи високо вреднује такво понашање то представља моћан начин подучавања вредностима.

Подстицање самоиницијативе – охрабрити ученике да сами проналазе начине како могу самостално помоћи другима у свакодневном животу с тим да то не треба да буде ништа велико нпр. помоћ старијим особама у комшилуку, брига о млађој браћи и сестрама или једноставно пружање подршке пријатељима у школи.

Награђивање позитивног понашања - истицање и похваљивање ученика који помажу другима и испољавају другарско понашање. Награђивање позитивног понашања подстиче ученике да буду пажљив и корисни у заједници.

Разговор о филмовима – разговор о животним вредностима и врлинама ликова који се појављују у изабраном филму даје ученицима јаснију слику о понашању људи.

ЖИВОТНЕ ВРЕДНОСТИ

Вредности су дубока и снажна уверења и принципи који утичу на изборе и понашање људи, обликују њихов однос према себи, другима и друштвеној заједници. Увек се говори о систему вредности јер сваки човек има више вредности које су међусобно повезане. Оне детерминишу начин на који ће се одређена ситуација доживети и разумети, оне активирају циљеве и усмеравају конкретне акције. Формирају се под утицајем искустава, образовања, културе, религије, породице и друштва у коме се живи. Успостављају се врло рано, по неким ауторима већ око пете године живота, мењају се како се дете когнитивно развија и стиче социјална искуства, да би се стабилизовале до краја адолесцентног периода и надаље остале релативно трајан систем који утиче на понашање. Родитељи имају велики утицај на формирање вредносне оријентације своје деце, али чим она почну да одржавају свакодневне контакте са вршњацима, нарочито у оквиру образовно-васпитног система, умањује се њихов доминантни утицај.

Свака генерација формира свој вредносни систем током специфичних друштвених околности што значи да различите генерације младих, под утицајем различитих друштвених околности (нпр. стабилан период, економска криза, пандемија...), могу да имају различите вредносне приоритете али у суштини неке вредности се појављују као универзалне и постојане у животу људи. Овај програм предвиђа да се са ученицима обраде неке такве вредности, као што су: живот, породица, здравље, љубав, образовање, мир, другарство, заједништво, опште добро, социјална правда. Наравно постоје још неке универзалне вредности и наставник може и њима да се бави (нпр. рад, животна средина, патриотизам, хуманост...). Без обзира колико вредности се буде обрадило ученицима треба да буде јасно да оне нису дате у хијерархијском односу, нема мање и више важних вредности али да појединци имају своје личне приоритете који се могу мењати у зависности од различитих фактора и фаза живота.

Након почетног рада на животним вредностима ученици се упознају са кључним појмовима садржаја теме (*породица, здравље, другарство...*). Сви ти појмови се могу обрађивати интегрисано (на једном примеру више вредности) али и одвојено онако како наставник осмисли али у складу са принципом флексибилног планирања где се поштују ученичка интересовања.

ЉУДСКЕ ВРЛИНЕ

На причу о вредностима природно се надовезује промишљање о врлинама јер су вредности уверења која се преко врлина, као особина људи, манифестују у њиховом понашању. Још у античко време оне су истицане као важне за живот заједнице, односно као крајњи циљ живота или темељни принцип постојања. Тада су издвојене четири врлине по Платону (други филозофи су имали извесне измене и допуне), и то:

- разборитост (лакоћа увиђања шта треба чинити у различитим животним ситуацијама);
- праведност (трајно расположење за дати свакоме што му припада);
- умереност (лакоћа управљања тежњама и њихово држање у границама разума);
- храброст (лакоћа свладавања тешкоћа у вршењу добра).

Данас говоримо о већем броју врлина али у суштини може се рећи да су ове четири окосница. Нпр. без врлина истинољубивости, емпатичности, одговорности нема праведности. У овом програму направљен је избор неких врлина али наставник има слободу да листу допуњује (нпр. храброст, умереност, племенитост...) и да повезује међусобно врлине јер се оне у животу појединца често здружено појављују. Издвајамо врлину *одговорност* коју треба континуирано провлачити током рада на различитим садржајима како би се остварио очекивани исход програма који тражи од ученика да има одговорност за своје понашање.

Нажалост, искуство људске цивилизације показује да се она одвија између доброг и лошег јер сви људи имају и врлине и мане. Ипак, цивилизација опстаје захваљујући ономе што је у човеку добро. Неко је рекао да су емпатија, толеранција, поштовање, солидарност “лепак” који одржава људску заједницу. Како оне нису урођене одговорност је одраслих да их код деце и младих развијају.

О врлинама се не могу држати предавања држати предавања. Због специфичности садржаја најбоље је користити изабране приче, филмови или студије случаја као подлога за разговор и промишљање о врлинама. Ученике треба водити тако да препознају мотивационо дејство врлина, односно да наше понашање има везе не само са нашим потребама већ и са нашим вредностима и врлинама.

СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

Социјалне вештине су у програму дате као трећа тематска целина која се надовезује на вредности и врлине. На пример, за многе социјалне вештине потребно је саосећање а емпатичност је у програму дата као врлина. Заправо, иако су четири теме дате одвојено оне су повезане и могу се интегрисано обрађивати уколико наставник осмисли одговарајуће активности и материјале. Када је у питању избор подстицаја, један од критеријума, поред узраста ученика, треба да буде и њихов капацитет да подстакну промишљање о повезаности вредности, врлина и социјалних вештина.

Ниједан човек није “острво” само за себе. Сви функционишемо у заједници са другим људима од којих свако од нас има своје потребе, интересовања, навике, способности и животно искуство. Бити социјално компетентан данас је, више него у прошлости, потребно за успешан живот а добра вест је да се то учи и развија. Наравно, тај развој се дешава спонтано под утицајем свега чему је особа изложена и то у свом свакодневном животу (породица, вршњаци, медији) али добро је да се о томе и фокусирано ради са ученицима у образовно-васпитним установама, посебно у узрасту од 11 до 13 година када се дете развија у младу особу али још увек осетљиву и недовољно спремну за богати социјални живот.

За добро функционисање у сложеној заједници потребне су неке вештине које се могу посматрати као когнитивне, социјалне и емоционалне. За потребе овог програма издвојене су следеће вештине: критичко мишљење и одређивање приоритета (когнитивне); сарадња, брига о другима, асертивна комуникација, волонтирање, конструктивно решавање конфликта (социјалне); препознавање сопствених и туђих осећања и самоконтрола (емоционалне).

ДОБРОЧИНСТВО

Последња тема *Добročинство* иако је одвојено дата заправо је повезана са свим претходним програмским садржајима и у литератури се води као вид просоцијалног понашања. Као што је већ препоручено да се ради интегрисано и ова тема се може обрадити током рада на претходним садржајима, а може и одвојено како би добила на значају који заслужује.

Добročинство се често изједначава са више различитих израза као што је хуманитарни рад, алтруизам, задужбинарство или великодушност. Али у суштини свих израза налази се филантропија (човекољубље) као животна вредност или начело из ког

произилази понашање које је усмерено ка добробити других људи и/или заједнице без личне користи. Међутим, добротинитељи, задужбинари као филантропи се не слажу с тим јер сматрају да и они имају своју личну корист јер им брига за друге и помагање другима даје смисао постојања те сматрају да су и они на добити.

Резултат рада на овој теми треба да буде јачање осетљивости ученика за препознавање примера понашања људи у складу са вредностима и врлинама и понашања оријентисаног на опште добро.

Планирање наставе и учења, као и праћење и вредновање напредовања ученика остварује се у складу са општим упутством за остваривање слободних наставних активности.

И за крај треба имати у виду да остваривање циља овог програма није само у вези са оним што ће се дешавати на часовима слободне наставне активности *Вредности и врлине као животни компас I* већ и са целокупном атмосфером у школи и друштву, вредностима које се негују, понашањима која се награђују, врлинама које се афирмишу. Према Бандуриној теорији учења по моделу, агресивност се усваја као последица посматрања агресивних модела (из блиског окружења или узора из медија, литературе, игрица) који не бивају кажњавани, не сnose сразмерне последице, или чак бивају награђени, мада је и изостанак било какве реакције само по себи позитивно поткрепљење неприхватљивог понашања. Агресивно понашање се устаљује кроз посматрање, имитирање и понављање из ситуације у ситуацију. Међутим, то исто важи и за асертивно понашање, емпатично понашање, волонтирање, сарадњу, толеранцију... а на школи и друштву је да брину да ученици имају одговарајуће.

5. и 6. разред

Опште међупредметне компетенције	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Тема и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за	– наведе неколико	ЖИВОТНЕ ВРЕДНОСТИ

целоживотно учење. Решавање проблема. Одговорно учешће у демократском друштву. Сарадња. Комуникација. Одговоран однос према здрављу. Одговоран однос према околини. Дигитална компетенција. Рад с подацима и информацијама.	универзалних животних вредности и људских врлина и доведе их у везу са понашањем особе;	Живот.
	– идентификује код себе врлине које поседује и које жели да развије;	Породица.
	– препозна и именује врлине код блиских особа и ликова у књижевности, филму;	Здравље.
	– покаже саосећање са другим људима, препозна примере бриге за друге и покаже спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима;	Слобода.
	– препозна и именује сопствена и туђа осећања;	Љубав.
	– разликује асертивну комуникацију од агресивне и пасивне;	Образовање.
	– образложи значај дружења и наведе како се другарство негује;	Мир.
	– препозна примере негативног понашања где је лична добробит испред општег добра;	Другарство.
	– наведе неколико техника самоконтроле осећања;	Заједништво.
	– прихвати одговорност за сопствено понашање;	Опште добро.
– образложи карактеристике конструктивног решавања конфликта;	Социјална правда или једнакост.	
– наведе неколико глобалних и локалних организација које се баве хуманитарним радом;	ЉУДСКЕ ВРЛИНЕ	
– исаже поштовање и захвалност према људима који чине добра дела за опште добро;	Праведност.	
– у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став	Истинољубивост.	
	Одговорност.	
	Захвалност.	
	Поштење.	
	Толеранција.	
	Емпатија.	
	Поверење.	
	Солидарност.	
	Самоприхватање.	
	Одмереност.	
	СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ	
	Просоцијално понашање.	
	Брига за себе и друге.	
	Сарадња.	
	Асертивна комуникација.	
	Препознавање сопствених и туђих осећања.	

	заснован на аргументима, напада проблем а не особу; – сарађује и буде члан тима.	Самоконтрола. Волонтирање. Конструктивно решавање конфликта. Одређивање приоритета. Критичко мишљење.
		ДОБРОЧИНСТВО
		Филантропија -појам и значај. Доброчинитељи и задужбинарство некад и сад. Црвени крст. Институт за трансфузију крви. Хуманитарне невладине организације. Добротворне фондације. Осмишљавање и реализација мање акције за добробит неког појединца, групе или заједнице.

7. и 8. разред

Опште међупредметне компетенције	Исходи	Тема и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – доведе у везу вредности,	ЖИВОТНЕ ВРЕДНОСТИ

целоживотно учење Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Сарадња Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама	врлине и осећања са понашањем људи; – критички разматра систем вредности у друштву; – препозна активности којима се промовишу људске врлине и вредности и изражава позитиван став према томе; – се одупре притиску вршњака да се понаша супротно сопственом систему вредности; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; – покаже саосећање са другим људима и спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – идентификује код себе врлине које поседује и које жели да развије; – препозна и именује врлине код блиских особа и у примерима из живота, књижевности, филма; – препозна и именује сопствена и туђа осећања; – користи асертивну комуникацију; – образложи значај дружења и наведе шта другови једни другима не треба да раде; – препозна примере негативног понашања где се лично добро ставља испред општег добра и искаже свој негативни став према томе; – користи технике самоконтроле осећања; – прихвати одговорност за сопствено понашање; – конструктивно решава конфликте;	Живот. Породица. Здравље. Слобода. Љубав. Образовање. Мир. Другарство. Заједништво. Опште добро. Социјална правда или једнакост. ЉУДСКЕ ВРЛИНЕ Праведност. Истинољубивост. Одговорност. Захвалност. Поштење. Толеранција. Емпатија. Поверење. Солидарност. Самоприхватање. Одмереност. СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ Просоцијално понашање. Брига за себе и друге. Сарадња. Асертивна комуникација. Препознавање сопствених и туђих осећања.
---	--	---

	– наведе неколико глобалних и локалних организација које се баве хуманитарним радом и исказује позитиван став према волонтирању; – исказе поштовање и захвалност према људима који чине добра дела за опште добро; – у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, “напада” проблем а не особу; – сарађује и буде члан тима.	Самоконтрола. Волонтирање. Конструктивно решавање конфликта. Одређивање приоритета. Критичко мишљење.
		ДОБРОЧИНСТВО
		Филантропија -појам и значај. Доброчинитељи и задужбинари некад и сад. Црвени крст. Институт за трансфузију крви. Хуманитарне невладине организације. Добротворне фондације. Осмишљавање и реализација мање акције за добробит неког појединца, групе или заједнице.